

Liahona

**Een heilige der laatste
dagen zijn is een pionier
zijn, pp. 24, 30, 56, 64**

6 beginselen om een leerkracht
te worden die zielen redt, p. 8

Zionskamp: lessen leren en de
algemene autoriteiten volgen, p. 14

Wat ik heb geleerd van de zorgen die
opvoeden met zich meebrengt, p. 34

Ter gelegenheid van Pioniersdag [24 juli 1905] hebben mannen en vrouwen die in 1847 de Salt Lake Valley binnenkwamen zich onder het spandoek 'Pioniers van 1847' opgesteld.

Foto met dank aan de Bibliotheek voor kerkgeschiedenis

BOODSCHAPPEN

- 4 Boodschap van het Eerste Presidium: De beloning voor goed doorstaan**
President Henry B. Eyring

- 7 Huisbezoekboodschap: Opdat zij allen één zijn**

HOOFDARTIKELN

- 12 Het echte wonder**
Don L. Searle
Niet alleen de genezing van Paola was een wonder, maar vooral de verandering in de houding van haar familieleden was het echte wonder.

- 14 Bij 's Heren vaan: lessen van Zionskamp**
Ouderling David A. Bednar
Zinnvolle lessen van een groep heiligen die 1450 kilometer reisde om medeheiligen te hulp te komen.

- 24 Leren luisteren: de eerste Zuid-Afrikaanse gemeenten met rassenintegratie**
Matt McBride en James Goldberg
Tijdens het apartheidsregime leerden deze heiligen elkaar liefhebben terwijl ze naar elkaar luisterden, elkaar begrepen en elkaar erbij betrokken.

- 28 Haar dierbare land genezen: het geloof van Julia Mavimbela**
Matthew K. Heiss
Ondanks tragische gebeurtenissen vond Julia Mavimbela uiteindelijk vrede.

- 30 Desideria Yáñez: pionier onder de vrouwen**
Clinton D. Christensen
Door gehoor te geven aan haar dromen en indrukken, vond Desideria Yáñez haar kostbaarste bezit.

- 34 Als partners van God onze zoon opvoeden**
Kami Crookston
De zorg voor onze zoon met ADHD leek een eindeloze beproeving. Wat moest ik uit deze ervaring leren?

RUBRIEKEN

- 8 Onderwijzen naar het voorbeeld van de Heiland: Een leerkracht die zielen helpt redden**
Brian Hansbrow

- 38 Geloofsportret: Murilo Vicente Leite Ribeiro**

- 40 Onder heiligen der laatste dagen**

- 80 Tot we elkaar weerzien: De mensen in de laatste huifkar**
J. Reuben Clark jr.

OP DE OMSLAG
Foto van een pioniersgezin in Bolivia
Leslie Nilsson.

48

44 Het enige dat me redde

Shuho Takayama zoals verteld aan
Ana-Lisa Clark Mullen

Ik was depressief en eenzaam. Zou ik ooit ware vriendschap kunnen sluiten?

48 De belangrijkste rol spelen

Annie McCormick Bonner

Ik was opgetogen dat ik de hoofdrol in een operette mocht spelen — totdat ik het script las.

Kijk eens of je de Liahona kunt vinden die we in deze uitgave hebben verstoppt. Hint: zoek tussen de bomen.

56

50 De hele week sterk

Wat betekent het avondmaal voor jou?

54 Antwoord van kerkleiders: Een getuigenis krijgen

Ouderling Dallin H. Oaks

55 Aangestipt

Een rechtvaardig oordeel vellen? Met mijn bisschop over pornografie praten?

56 Jouw pioniersreis — de echte, niet alsof

Aaron L. West

Hedendaagse pioniers zijn volgelingen van Jezus Christus.

60 Een lied voor Manon

Richard M. Romney

Manon was te ziek om op te treden, maar haar vrienden vergaten haar niet.

63 Poster: Bereik grotere hoogten

76

64 De weg naar Zion

Jessica Larsen

Mary moest zelf haar familie helemaal naar de Salt Lake Valley brengen. Zou dat lukken?

68 Vasten voor een profeet

Rebecca J. Carlson

Siloti had honger maar ze wilde voor president Kimball vasten.

70 Vragenhoekje: Hoe weet ik wanneer ik oud genoeg ben om te vasten?**71 Je licht laten schijnen**

Ouderling Larry S. Kacher

Je kunt ongeacht je leeftijd een voorbeeld van Christus zijn.

72 De toverportemonnee

Amanda Waters

Zou een portemonnee terugbrengen werkelijk zo veel verschil kunnen maken?

74 Antwoord van een apostel: Wat is een gezinsraad?

Ouderling M. Russell Ballard

75 Figuren uit de kerkgeschiedenis: Kirtland en het woord van wijsheid**76 Verhalen van Jezus: Jezus gaf veel mensen te eten**

Kim Webb Reid

79 Kleurplaat: Ik lees graag in de Schriften

Het Eerste Presidium: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring,
Dieter F. Uchtdorf

Het Quorum der Twaalf Apostelen: Russell M. Nelson, Dallin H.
Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland,
David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L.
Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Verantwoordelijk redacteur: Joseph W. Sitati

Assistent-redacteurs: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Adviseurs: Brian K. Ashton, Jean B. Bingham, LeGrand R.
Curtis jr., Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Erich W.
Kopischke, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Hoofddirecteur: Richard I. Heaton

Directeur kerkelijke tijdschriften: Allan R. Loyborg

Zakelijk manager: Garff Cannon

Hoofddirecteur: Adam C. Olson

Assistent-hoofddirecteur: Ryan Carr

Publicatieassistent: Cremilda Amaral

Redactieteam: Manysa Dennis, David Dickson, David A. Edwards,
Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt,
Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B.
Murdock, Sally Johnson Odekir, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough,
Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Leidend artdirector: J. Scott Knudsen

Artdirector: Tadd R. Peterson

Grafisch team: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball
Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P.
Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison,
Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coördinator intellectuele eigendom: Collette Nebeker Aune
Productiemanager: Jane Ann Peters

Productieteam: Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge,
Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson,
Gayle Tate Rafferty, Derek Richardson

Drukvoorbereiding: Joshua Dennis, Ammon Harris

Directeur drukwerk: Steven T. Lewis

Directeur distributie: Troy K. Vellinga

Vertaling: Jos Peeters

Kerkelijk vertaalbureau

Diestseweg 40/4, B-2440 Geel

E-mail: peetersjmg@gmail.com

Distributie: Corporation of the Presiding Bishop of The Church
of Jesus Christ of Latter-day Saints
Steinmühlstrasse 16, 61352 Bad Homburg, Duitsland

Jaarabonnement: Neem voor bestelling van abonnementen
of adreswijziging contact op met Customer Service op 00800
2950 2950 (gratis) of 0049 6172 492833 (of 34).

E-mail: orderseu@ldschurch.org

Online: store.lds.org

Prijs jaarabonnement: 7,50 EURO

Stuur manuscripten en vragen online naar liahona.lds.org,
of per brief aan: *Liahona*, Rm. 2420, 50 East North Temple
Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; of per e-mail naar:
liahona@ldschurch.org.

De *Liahona* (Een woord uit het Boek van Mormon dat 'kompas'
of 'aanwijzer' betekent) verschijnt in de volgende talen: Albanees,
Armeens, Bahasa Indonesia, Bislama, Bulgaars, Cambodjaans,
Cebuano, Chinees, Chinees (vereenvoudigd), Deens, Duits, Engels,
Ests, Fij, Fins, Frans, Grieks, Hongaars, IJslands, Italiaans, Japans,
Kiribati, Koreaans, Kroatisch, Lets, Litouws, Malagasi, Marshallees,
Mongools, Nederlands, Noors, Oekraïens, Pools, Portugees,
Roemeens, Russisch, Samoaans, Sloveens, Spaans, Swahili, Tagalog,
Tahitiaans, Thai, Tongaans, Tsjechisch, Urdu, Vietnamese en
Zweeds. (Frequentie verschilt per taal.)

Uitgever: © 2017 Intellectual Reserve, Inc. Alle rechten
voorbehouden. Printed in the United States of America.

Informatie auteursrechten: Tenzij anders aangegeven, kan
materiaal uit de *Liahona* voor persoonlijk, niet-commercieel
gebruik (zoals kerkroepingen) worden gekopieerd. Dit recht
kan ieder ogenblik ingetrokken worden. Afbeeldingen mogen
niet worden gekopieerd indien die beperking bij de afbeelding
vermeld staat. Voor vragen over auteursrechten, neemt u
contact op met het Intellectual Property Office, 50 E. North
Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; of e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2017 Vol. 117 No. 7. LIAHONA (USPS 311) Dutch
(ISSN 1522-9173) is published monthly by The Church of Jesus
Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake
City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year;
Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid
at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change
of address. Include address label from a recent issue; old and
new address *must* be included. Send USA and Canadian
subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below.
Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders
(Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone.
(Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)
POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2).
NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes
to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368,
Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Ideeën voor de gezinsavond

In deze uitgave staan artikelen en activiteiten die u voor de gezinsavond kunt
gebruiken. Hieronder staan twee voorbeelden.

'De toverportemonnee' p. 72: u kunt
de gezinsavond beginnen met 'Kies toch
goed' (*Lofzangen*, nr. 162) te zingen. U
kunt de situaties waarin het goede geko-
zen wordt in rollenspellen met uw gezin
naspelen. Wat zou u bijvoorbeeld doen
als u in de verleiding was om te spieken
bij een proefwerk of om iemand niet aan
een activiteit mee te laten doen? Pas de
omstandigheden aan de situatie van uw
gezinsleden aan.

'Wat is een gezinsraad?' p. 74: Als voor-
bereiding op uw gezinsraad kunt u regels
en doelen stellen. Betrek elk gezinslid bij
de gezinsraad. Mogelijke regels en doelen:
elektronische apparaten uitschakelen, naar
elkaar luisteren, komende gebeurtenis-
sen bespreken, en langetermijnplannen
voor het gezin opstellen. Zorg ervoor dat
uw gezinsraad persoonlijk en aangenaam
verloopt, zodat uw gezinsleden ernaar
gaan uitkijken.

MEER ONLINE

Lees, deel en onderzoek de *Liahona* op liahona.lds.org.

Stuur uw feedback naar liahona@ldschurch.org.

Op facebook.com/liahona.magazine vindt u inspirerende boodschappen (in het Engels,
Portugees en Spaans).

ONDERWERPEN IN DEZE UITGAVE

De nummers verwijzen naar de eerste pagina van het artikel.

Avondmaal, 50, 54

Bekering, 12, 44

Bekering, 12, 55

Dienen, 4, 43, 60

Discipelschap, 14, 48, 56,
63, 80

Eenheid, 7, 24, 60

Eerlijkheid, 72

Familiegeschiedenis, 41

Gehoorzaamheid, 4, 14

Geloof, 4, 40, 60, 64, 68

Getuigenis, 54

Gezin, 12, 34, 74

Huisonderwijs, 43

Huwelijk, 40

Inzicht, 24, 28

Jezus Christus, 7, 8, 41,
56, 63, 76, 80

Kerkgeschiedenis, 14, 24,
30, 64, 75

Moed, 64, 72

Nederigheid, 14

Onderwijzen, 8

Opleiding, 40

Ouderschap, 34

Pioniers, 14, 24, 28, 30,
56, 64

Sabbat, 38, 50

Schriften, 79

Talenten, 48

Tegenspoed, 4, 14, 41, 44

Vasten, 68, 79

Vergeving, 28

Volharding, 4, 30, 34,
60, 80

Voorbeeld, 55, 71

Vriendschap, 44, 60, 71

Vrouwen, 28, 30, 64

Wonderen, 12

Zendingswerk, 12, 28, 30,
42, 44, 71

Zionskamp, 14

**President
Henry B. Eyring**

Eerste raadgever in
het Eerste Presidium

DE BELONING VOOR goed doorstaan

Als jonge man was ik raadgever van een wijze districtspresident. Hij probeerde mij steeds te onder-
richten. Ik weet nog dat hij me eens aanraadde:
'Als je mensen ontmoet, behandel ze dan alsof ze ernstige problemen hebben, en dan zul je in ruim de helft van de gevallen gelijk hebben.' Ik vond hem toen behoorlijk pessimistisch. Nu, ruim vijftig jaar later, zie ik in dat hij de wereld en het leven goed begreep.

Wij krijgen allemaal met beproeving te maken; soms zware beproeving. We weten dat de Heer toelaat dat we beproeving meemaken zodat we gepolijst en vervolmaakt worden om weer bij Hem te kunnen wonen.

De Heer leerde de profeet Joseph Smith in de gevangenis in Liberty dat de beloning voor het goed doorstaan van beproeving kwalificatie voor het eeuwige leven was:

'Mijn zoon, vrede zij uw ziel; uw tegenspoed en uw ellende zullen slechts van korte duur zijn;

'en dan, indien gij het goed doorstaat, zal God u ten hemel verhogen; gij zult over al uw vijanden zegevieren' (LV 121:7–8).

Er komt in dit leven zoveel ellende op ons pad dat het moeilijk lijkt om die goed te doorstaan. Dat kan zeker zo lijken voor een gezin dat van de oogst afhankelijk is als het maar niet wil regenen. Zij vragen zich wellicht af: hoelang kunnen we dit nog volhouden? Het kan zo lijken voor een jongere die de steeds grotere vloedgolf van verdorvenheid en verleiding moet weerstaan. Het kan zo lijken voor de jongeman die met moeite een opleiding volgt om in het onderhoud van zijn gezin te kunnen voorzien. Het kan zo lijken voor de persoon die geen werk kan vinden of die zijn baan is kwijtgeraakt. Het kan zo lijken voor mensen

die, vroeg of laat, te maken krijgen met gezondheidsproblemen of gebrek aan lichamelijke kracht, hetzij bij zichzelf, hetzij bij dierbaren.

Maar een liefdevolle God toetst ons niet met dergelijke problemen om te zien of we ze kunnen doorstaan, maar om te zien of we ze goed kunnen doorstaan zodat we gepolijst worden.

Het Eerste Presidium zei tegen ouderling Parley P. Pratt (1807–1857), toen hij als nieuw lid van het Quorum der Twaalf Apostelen was geroepen: 'U bent betrokken in een zaak die uw hele aandacht vergt; [...] word een gepolijst instrument [...] U moet veel gezwoeg, veel arbeid en veel ontbering doorstaan om volmaakt gepolijst te worden [...] Uw hemelse Vader vraagt het van u. Het veld is van Hem. Het werk is van Hem. En Hij zal [...] uw toeverlaat [...] en uw baken zijn.'¹

In het boek Hebreeënen spreekt Paulus over de vrucht van goed doorstaan: 'En elke bestraffing schijnt op het moment zelf wel geen reden tot blijdschap te zijn, maar tot droefheid. Maar later geeft zij hun die erdoor geoefend zijn een vreedzame vrucht van gerechtigheid' (Hebreeënen 12:11).

Onze beproevingen en problemen bieden ons een kans om te leren en groeien, en ze kunnen zelfs ons karakter veranderen. Als we ons in onze uiterste nood tot de Heiland kunnen wenden, kan onze ziel door volharding gepolijst worden.

Daarom moeten we ten eerste altijd bidden (zie Leer en Verbonden 10:5; Alma 34:19–29).

Ten tweede moeten we steeds ons best doen om de geboden te onderhouden — ongeacht de tegenstand, de

af te nemen. Het verlangen om het goede te doen werd groter. Zij die u het beste kenden en liefhadden, hebben misschien gezegd: 'Je bent vriendelijker en geduldiger geworden. Je bent niet dezelfde persoon meer.'

U was ook niet meer dezelfde persoon. U was door de verzoening van Jezus Christus veranderd doordat u ten tijde van uw beproeving op Hem vertrouwde.

Ik beloof u dat de Heer u in uw beproeving te hulp komt als u Hem zoekt en dient, en dat uw ziel door dat proces gepolijst wordt. Ik moedig u aan om bij al uw tegenspoed op Hem te vertrouwen.

Ik weet dat God de Vader leeft en dat Hij al onze gebeden hoort en verhoort. Ik weet dat zijn Zoon, Jezus Christus, boete voor al onze zonden gedaan heeft en dat Hij wil dat we tot Hem komen. Ik weet dat de Vader en de Zoon over ons waken en een weg bereid hebben zodat wij goed kunnen volharden en weer bij Hen thuis kunnen komen. ■

NOOT

1. *Autobiography of Parley P. Pratt*, Parley P. Pratt jr. (red, 1979), 120.

verleiding of de opschudding om ons heen (zie Mosiah 4:30).

Ten derde is het heel belangrijk om de Heer te dienen (zie Leer en Verbonden 4:2; 20:31).

In dienst van de Meester leren we Hem kennen en liefhebben. Als we blijven bidden en dienen, gaan

we de hand van de Heiland en de invloed van de Heilige Geest in ons leven herkennen. Velen van ons hebben dergelijk dienstbetoon wel eens verricht en zijn gezelschap ervaren. Als u aan die tijd terugdenkt, zult u zich herinneren dat u veranderd bent. De verleiding om kwaad te doen leek

LESGEVEN MET DEZE BOODSCHAP

We hebben allemaal moeilijkheden die een test vormen voor ons geloof en ons vermogen om vol te houden. Houd bij het lesgeven rekening met de behoeften van wie u bezoekt. U kunt voorafgaand aan uw bezoek bidden om te mogen weten hoe u ze beter kunt helpen volharden. U kunt de beginselen en de teksten bespreken die president Eyring noemt, waaronder gebed, dienen en de geboden onderhouden. U kunt ook vertellen op welke manier u zelf gezegend bent zodat u beproeving goed kon doorstaan.

JONGEREN

Je kunt 'Verblijf bij mij, nu d'avond valt' op lds.org/gol 7176 downloaden.

Toen mijn vriendin overleed

Samantha Linton

Toen we in het middelbaar zaten, kreeg mijn vriendin een hersenbloeding waaraan ze de volgende dag overleed. Daar had ik veel moeite mee, hoewel ik lid van de kerk was. Ik had mijn hele leven geleerd dat ik me altijd tot mijn hemelse Vader en de Heiland kon wenden, maar zoiets had ik nog nooit meegemaakt.

Ik huilde urenlang en probeerde iets te vinden om me gerust te stellen. De avond na haar overlijden pakte ik mijn zangboek. Toen ik erdoorheen bladerde, viel mijn oog op 'Verblijf bij mij, nu d'avond valt' (Lofzangen, nr. 111). Het derde couplet sprak me bijzonder aan:

*Verblijf bij mij, nu d'avond valt,
ja, eenzaam wordt de nacht*

*als ik met U niet om kan gaan,
noch vind in U mijn kracht.
Ik vrees dat 's werelds duisternis
mijn huis dan zou betreên.
O Heiland, houd de wacht bij mij,
nu 't schemert om mij heen.*

Door die woorden kreeg ik zo'n rustig gevoel. Ik wist toen dat de Heiland die avond niet alleen bij mij was, maar ook precies wist hoe ik me voelde. Ik weet dat de liefde die ik door die lofzang voelde, niet alleen die avond bij mij was, maar ook tijdens veel andere beproevingen die ik heb doorstaan.

De auteur woont in Utah (VS).

KINDEREN

Aan Jezus denken

Als we aan Jezus denken, kan Hij ons met moeilijke dingen helpen. Wij kunnen aan Jezus denken als we van anderen houden, de geboden onderhouden en in de naam van Jezus tot onze hemelse Vader bidden.

Maak tekeningen in de lege vakjes zodat er in elke rij en elke kolom een tekening over liefde, gebed en de geboden staat.

Opdat zij allen één zijn

Bestudeer dit materiaal onder gebed en laat u inspireren zodat u weet wat u het beste kunt bespreken. Hoe bereidt begrip van het doel van de zustershulpvereniging dochters van God voor op de zegeningen van het eeuwige leven?

‘Jezus bereikte een volmaakte eenheid met de Vader door Zich in het vlees en in de geest te onderwerpen aan de wil van de Vader’, aldus ouderling D. Todd Christofferson van het Quorum der Twaalf Apostelen.

‘[...] We zullen stellig pas één worden met God en Christus als we hun wil en belang tot ons grootste verlangen maken. Dergelijke onderworpenheid is niet in een dag te bereiken, maar door de Heilige Geest zal de Heer ons onderwijzen, als wij gewillig zijn, totdat er na verloop van tijd terecht kan worden gezegd dat Hij in ons is zoals de Vader in Hem is.’¹

Linda K. Burton, algemeen ZHV-presidente, heeft verteld hoe we naar die eensgezindheid toe kunnen werken: ‘Verbonden sluiten en naleven is een uiting van onze belofte om zoals de Heiland te worden. Idealiter streven we naar een houding die het beste in een paar zinnen

Geloof
Gezin
Hulp

beschreven is in een mooie lofzang: ‘Ik ga daar waarheen Gij mij zendt [...]. Ik zal spreken *uw* woorden van heil. [...] wat *Gij* wilt zal ik wezen, o Heer.’²

Ouderling Christofferson heeft ons eraan herinnerd dat ‘trachten wij dag in dag uit, week in week uit het pad van Christus te volgen, dan handhaaft onze geest zijn voortreffelijkheid, neemt de innerlijke strijd af en zitten verleidingen ons niet meer dwars.’³

Neil F. Marriott, tweede raadgeefster in het algemeen jongenvrouwenpresidium, getuigt van de zegeningen die we krijgen als we onze wil in overeenstemming met die van God brengen: ‘Ik heb er moeite voor moeten doen om het menselijk verlangen om alles naar mijn wensen te laten verlopen uit te bannen. Uiteindelijk beseft ik dat *mijn*

wijze vergeleken met de wijze van Jezus Christus erg ontoereikend, beperkt en inferieur is. ‘[De] weg [van onze hemelse Vader] is het pad dat leidt tot geluk in dit leven en tot het eeuwige leven in de wereld hierna.’⁴ Laten wij er nederig naar streven om met onze hemelse Vader en zijn Zoon, Jezus Christus, één te worden.

Aanvullende Schriftteksten en informatie

Johannes 17:20–21; Efeze 4:13; Leer en Verbonden 38:27; reliefsociety.lds.org

NOTEN

1. D. Todd Christofferson, ‘Opdat zij allen één zijn in ons’, *Liahona*, november 2002, 72, 73.
2. Linda K. Burton, ‘De kracht, vreugde en liefde van het naleven van verbonden’, *Liahona*, november 2013, 111.
3. D. Todd Christofferson, ‘Opdat zij allen één zijn in ons’, 71.
4. Neill F. Marriott, ‘De overgave van ons hart aan God’, *Liahona*, november 2015, 32.

Ter
overweging

Hoe worden
wij meer
zoals God
door zijn wil
te doen?

EEN LEERKRACHT DIE ZIELEN HELPT REDDEN

Brian Hansbrow

Leerplanontwikkeling van de kerk

Als je weet waarom de Heiland onderwees, begrijp je ook hoe Hij onderwees. Hebben wij een andere reden dan Hij?

Ik moet bekennen dat als ik nadenk over onderwijzen naar het voorbeeld van de Heiland, ik vaak alleen maar kijk naar *hoe* Hij onderwees. Wat deed Hij? Hoe was zijn interactie met mensen? Hij was immers dé leermeester! Maar als we willen onderwijzen zoals Hij, moeten we ook begrijpen *waarom* Hij onderwees. Uiteindelijk gaat het voor ons en voor hen die wij onderwijzen om het ‘waarom’.

Als de Heiland onderwees, deed Hij dat niet om tijd te vullen of te entertainen of informatie te spuien. Alles wat Hij doet — ook onderwijzen — heeft tot doel om anderen tot zijn Vader te leiden. Het verlangen en de zending van de Heiland is enkel en alleen om de kinderen van onze hemelse Vader te redden (zie 2 Nephi 26:24). In ons streven om te onderwijzen zoals Hij dat deed, kunnen we leren ons door hetzelfde doel te laten motiveren dat Hem motiveerde.

Met andere woorden, onderwijzen naar het voorbeeld van de Heiland houdt in dat we een leerkracht zijn die zielen wil redden.

Het verlangen om anderen te redden

Een van mijn favoriete verhalen in het Boek van Mormon gaat over de zoons van koning Mosiah die afstand deden van het koninkrijk van de Nephieten, zodat ze het koninkrijk van God onder de Lamanieten konden vestigen. Ze gaven een aards koninkrijk op voor het koninkrijk van de hemel. Ze deden

afstand van de comfortabele veiligheid en bescherming bij de Nephieten om uit te gaan onder hun vijand, de Lamanieten, met de bedoeling ‘enkele van hun zielen te kunnen redden’ (Alma 26:26).

Wat motiveerde deze dienstknechten van de Heer? ‘Zij konden niet verdragen dat enige mensenziel verloren zou gaan; ja, alleen al de gedachte dat enige ziel eindeloze

kwelling zou moeten ondergaan, deed hen beven en sidderen' (Mosiah 28:3). Dankzij die motivatie konden zij 'grote ellende' doorstaan (Alma 17:5, 14).

Dat verhaal riep vaak bij mij de vraag op: doe ik al het mogelijke om anderen tot Christus te brengen? Ben ik genoeg bezig met het redden van zielen?

Een leerkracht worden die zielen helpt redden

Als onze reden om te onderwijzen dezelfde is als die van de Heiland, krijgen de beginselen van *hoe* Hij onderwees meer betekenis. Dan zijn het niet alleen maar technieken, maar patronen om te worden zoals Hij. Als we de volgende ideeën consequent toepassen, en ook andere die we in *Onderwijzen naar het voorbeeld van de Heiland* vinden, gaan we niet alleen meer zoals Hij *onderwijzen* maar ook meer zoals Hij *worden*.

Streef in een vroeg stadium naar openbaring

Om te kunnen helpen bij het redden van zielen hebben we openbaring nodig. Openbaring komt 'regel op regel [...], voorschrift op voorschrift, hier een weinig en daar een weinig' (2 Nephi 28:30). Dat kost tijd. Dus beginnen we al in een vroeg stadium en vragen we vaak om openbaring.

Houd van de mensen

Liefde is misschien wel de krachtigste manier waarop de leerkracht zielen kan helpen redden. Dat hoeft soms niet meer te zijn dan de naam van iedereen in de klas kennen, vragen hoe hun week is geweest, zeggen hoe goed hun toespraak was, of ze

feliciteren bij een belangrijke gebeurtenis of prestatie. Als we belangstelling en liefde tonen voor de mensen die we onderwijzen, openen ze hun hart en worden ze ontvankelijker voor de Heilige Geest.

Sta klaar om in te spelen op de behoeften van uw leerlingen

Een leerkracht die zielen helpt redden, kijkt goed naar de leerlingen. Bij het doornemen van het lesmateriaal proberen we vast te stellen waarmee we kunnen voorzien in hun behoeften, niet de onze. Het gaat dan niet meer om het vullen van de tijd maar om het vullen van het hart en het verstand. We denken niet alleen na over wat we gaan zeggen en doen, maar over wat onze leerlingen gaan zeggen en doen. We willen dat ze hun gedachten uitspreken want dat schept een band, opent hun hart en versterkt hun geloof.

Stel de leer centraal

Leerkrachten meten hun succes vaak af aan hoe goed de klas meedoet, maar dat is maar één aspect. Als er veel interactie is met maar weinig leerstellingen, hebben we iets gegeven wat ouderling Jeffrey R. Holland van het Quorum der Twaalf Apostelen een 'theologische Twix' noemt. We hebben iets gegeven wat lekker smaakt, maar we hebben onze leerlingen niet met de dragende kracht van de leer gevoed.

De profeet Joseph Smith leert ons: 'Iemand kan niet vlugger zalig worden dan hij kennis verwerft.'¹ We moeten onze leerlingen helpen om kennis van de belangrijkste soort te krijgen: de leer van Jezus Christus.

Als wij en de leerlingen onze gedachten en gevoelens met elkaar bespreken, laten we die dan aan de Schriften en de woorden van de hedendaagse profeten koppelen. Onlangs hield broeder Tad R. Callister, algemeen zondagsschoolpresident, ons voor: 'De ideale leerkracht probeert opmerkingen uit de klas te koppelen aan een leerstelling. Zo zou een leerkracht kunnen zeggen: "Die ervaring van jou doet me aan een tekst in de Schriften denken." Of: "Welke evangeliebeginselen herkennen we in wat we net hebben gehoord?" Of: "Wil iemand zijn getuigenis geven van de kracht van die waarheid waar we het over hebben gehad?"'²

Nodig de Heilige Geest uit om te getuigen

Een leerkracht die zielen helpt redden, begrijpt dat het doel van wat we als leerkracht zeggen en doen is om de invloed van de Heilige Geest in het leven van anderen uit te nodigen. De Heilige Geest is de leraar. Eén taak van de Heilige Geest is om van waarheid te getuigen, vooral over de Vader en de Zoon. Dus door over Hen en hun evangelie te onderwijzen, nodigen we de Heilige Geest uit om tot de leerlingen te getuigen. In de mate dat zij dit toestaan, zal zijn kracht hun getuigenis versterken en hun hart veranderen. Zijn getuigenis is veel krachtiger dan wat we met onze ogen kunnen zien.³

Nodig leerlingen uit om zelf te leren en handelen

Laatst was ik in een zondagsschoolklas waar de leerkracht de leerlingen vroeg om te vertellen wat

die week bij de leesopdracht in de Schriften bijzondere indruk op hen had gemaakt en hoe ze dat hadden toegepast. Dit leidde tot een indringende discussie over persoonlijke inzichten en ontdekkingen. De leerkracht kon toen op een heel natuurlijke manier de leerstellingen die ze had voorbereid, in de discussie verweven. Ze benadrukte dat we zelf het woord van God moeten ervaren en spoorde haar leerlingen hierin aan. Dat maakte indruk op mij.

Ons doel als leerkracht is niet alleen om een geweldige ervaring in het klaslokaal te hebben of de tijd te

vullen of een goede les te geven. Ons echte doel is om samen met anderen het pad terug naar onze hemelse Vader en Jezus Christus te bewandelen. Ons doel is om een leerkracht te worden die zielen helpt redden. ■

Op teaching.lds.org leest u hoe Onderwijzen naar het voorbeeld van de Heiland en de leerkrachtenraad ons proces van leren en onderwijzen kunnen veranderen.

NOTEN

1. *Leringen van kerkpresidenten: Joseph Smith* (2007), 286.
2. Tad R. Callister, 'Sunday School Discussion Is a Means, Not an End', *Church News*, 9 juni 2016, deseretnews.com.
3. *Zie Leringen van kerkpresidenten: Harold B. Lee* (2000), 39.

Don L. Searle

Wat er met Paola Yáñez gebeurde, was volgens haar artsen een medisch wonder.

Het ging plotseling beter met de tiener uit Quito (Ecuador). Haar vader kon haar een van zijn nieren geven, de transplantatie verliep goed, en ze kon aan een nieuw leven beginnen.

Maar haar vader, Marco Yáñez, zegt dat er met hem ook iets geweldigs gebeurde. Hij leerde het evangelie kennen en kreeg daardoor ook een nieuwe levenskans.

Door een nierontsteking waren de nieren van Paola beschadigd, maar met medicijnen kon ze in leven worden gehouden. Toen ze vijftien was, ging het slechter met haar. Een van haar nieren werkte niet meer, en de andere ging hard achteruit. Ondanks dialyse ging Paola langzaam dood. Ze mocht nog maar één glas water per dag drinken, en ze moest rusten omdat haar longen, alvleesklier en hart waren aangetast.

Het was onmogelijk om haar naar Amerika of Cuba te vliegen voor een transplantatie. Ze moesten een donor in Ecuador zien te vinden. Uit onderzoek bleek dat haar vader geen donor kon zijn. Haar moeder kon dat wel, maar de artsen zagen dat het percentage antistoffen door de dialyse zo hoog was dat de nier afgestoten zou worden. Paola bad dat ze op de een of andere manier gespaard zou blijven.

In juni 1988 kwamen de zendelingen bij de familie Yáñez aan de deur. Paola's moeder, Carmen, weet nog dat ze hen binnenliet om de spot met ze te drijven. Toen ze zeiden dat ze een boodschap hadden om haar te helpen, zei ze boos: 'Hoe kun

HET echte WONDER

*De hand van de Heer was niet
alleen zichtbaar in de genezing
van Paola, maar ook in de
bekering van haar vader.*

je mij helpen als mijn dochter op sterven ligt? Ik geloof niet dat er een God bestaat!’

Ondanks de afkeer van Carmen bleven de zendelingen het gezin bezoeken. Marco had eerst het gevoel dat hij te veel met de zorg van zijn dochter bezig was om naar de zendelingen te luisteren. Maar later begon hij uit nieuwsgierigheid toch te luisteren. Hij merkte dat zij antwoord op zijn vragen over het doel van het leven hadden.

Marco geloofde niet in een persoonlijke God. Voor hem was God een universele energiebron of een groot wezen dat ver weg is en Zich niet met mensen bezighoudt. Maar toen de toestand van zijn dochter kritiek was, ging hij in gebed. Hij vroeg God om zijn zieke dochter te genezen of haar uit haar lijden te verlossen. Hij bad: ‘Als u bestaat, laat me dat dan zien. Genees mijn dochter alstublieft.’

Na zijn gebed kreeg Marco sterk het gevoel dat de gezondheid van Paola zou veranderen. Hij vroeg de artsen om hem en zijn dochter opnieuw te onderzoeken. Ze zeiden dat het tijdverspilling was, maar gaven gehoor aan zijn verzoek.

Ze kwamen tot de conclusie dat Marco nu *wel* een geschikte donor was en dat Paola sterk genoeg was om de transplantatie te ondergaan!

Op de dag voor de operatie kregen Marco en Paola allebei een zalving van de zendelingen.

Marco en Paola dachten dat ze na de operatie nog lang in het ziekenhuis moesten blijven. Maar Marco mocht al na vijf dagen naar huis, en Paola, die dacht dat ze twee maanden in het ziekenhuis moest blijven, mocht al na dertien dagen naar huis. Volgens Marco kwam hun snelle herstel door de zalving en hij wist dat hij de boodschap van de zendelingen serieus moest nemen.

Marco en Carmen Yáñez lieten zich op 11 september 1988 dopen. Paola, die de zendelingenlesen al vóór haar operatie had gevolgd, en haar jongere zus, Patricia, lieten zich op 3 november dopen. Hun vader had ondertussen het Aäronisch priesterschap ontvangen en mocht hen dopen.

Broeder Yáñez gelooft dat de Heer zijn gebed verhoorde en dat hij daardoor Paola’s donor kon zijn zodat zijn hart verzacht zou worden. ‘Als ze in plaats van mij mijn vrouw hadden geopereerd, had ik waarschijnlijk op de oude voet verder geleefd’, zegt hij. En dat was geen leven waar hij trots op is — drinken, roken en gokken. Hij zegt dat hij zijn verslavingen door de antwoorden op zijn gebeden heeft overwonnen. Maar het was wel moeilijk. Hij beseft dat alleen God hem met die verandering heeft kunnen helpen.

Broeder Yáñez zegt dat hij nu een sterk getuigenis van het woord van wijsheid en de wet van tiende heeft. Toen de zendelingen hem les gaven, was zijn bedrijf zeven dagen per week open zodat hij maandelijks de duizend Amerikaanse dollars voor Paola’s medische kosten kon betalen. De wet van tiende ‘kon ik moeilijk aanvaarden’, zegt hij, maar hij besloot om de sabbat te heiligen en de belofte in Maleachi 3:10 te beproeven. Over zijn besluit om de winkel zondag’s te sluiten, zegt hij: ‘De klanten die eerst op zondag kwamen, kwamen nu op zaterdag — en ze kochten meer.’ Momenteel staat hij er financieel beter voor dan toen de winkel zeven dagen per week open was.

Als Marco Yáñez terugkijkt, is hij verbaasd over de veranderingen in zichzelf. Hij beseft dat zijn smeekbeden voor het leven van zijn dochter het hele gezin op een geestelijk niveau hebben gebracht dat hij niet voor mogelijk had gehouden. ■

De auteur woont in Utah (VS).

**Ouderling
David A. Bednar**
van het Quorum
der Twaalf
Apostelen

BIJ 'S

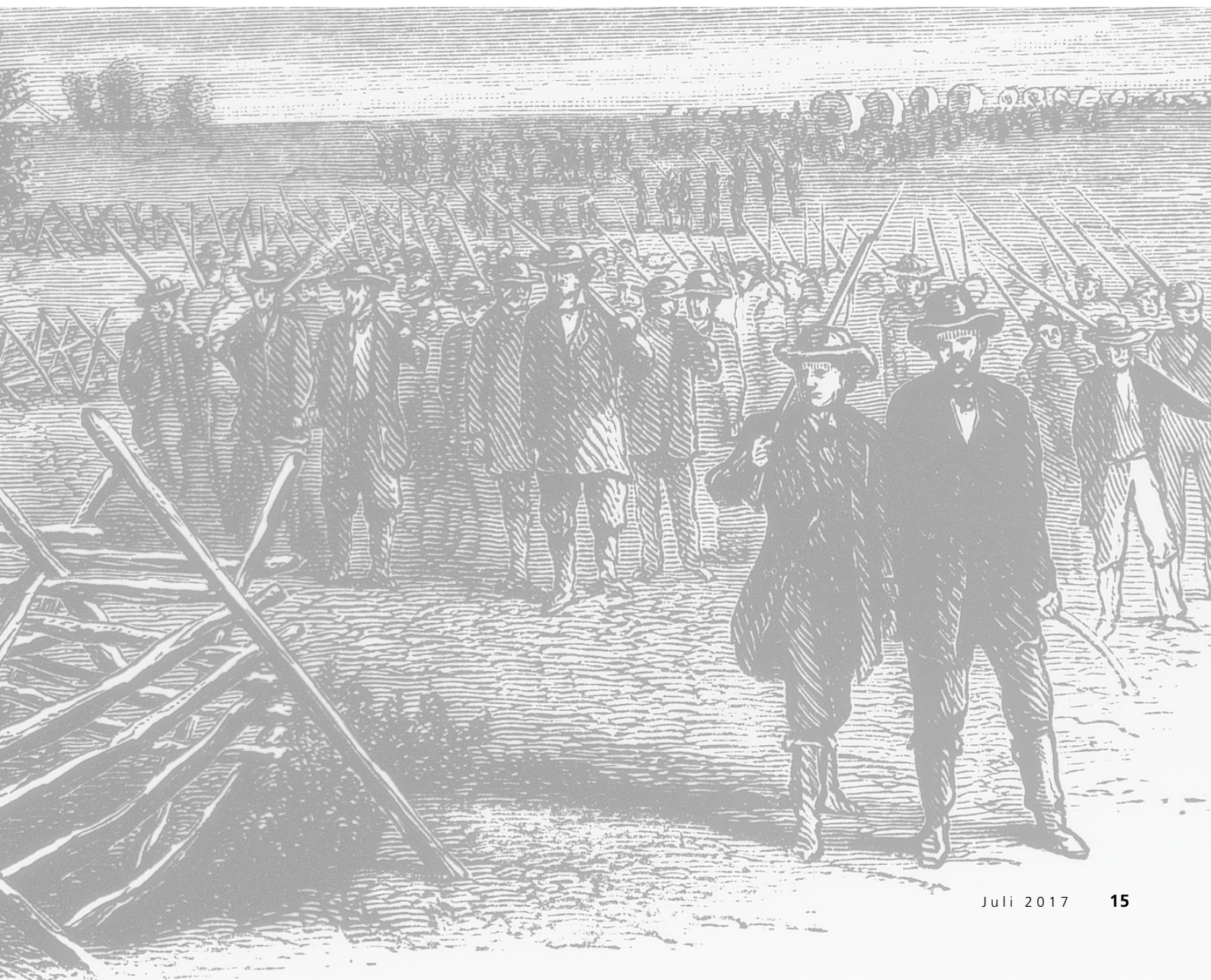
Door de expeditie van Zionskamp in 1834 onder leiding van de profeet Joseph Smith werd duidelijk welke deelnemers aan de kant van de Heer wilden staan. Verdiepen we ons in de geschiedenis van Zionskamp, dan krijgen we waardevolle, tijdloze lessen uit deze belangrijke episode in de kerkgeschiedenis die op onze eigen situatie toepasselijk zijn.

Wat was Zionskamp?

De profeet Joseph Smith ontving in 1831 een openbaring waarin Independence in Jackson County (Missouri) als locatie voor Zion aangewezen werd. Dit moest de centrale vergaderplaats voor de heiligen der laatste dagen en de plek voor het nieuwe Jeruzalem worden, waarover zowel in de Bijbel als het Boek van Mormon gesproken wordt (zie IV 57:1–3; zie ook Openbaring 21:1–2; Ether 13:4–6). In de zomer van 1833 bestond de populatie van Jackson County voor ongeveer een derde uit mormoonse kolonisten. De snel toenemende aantallen, de potentiële politieke invloed, en de kenmerkende religieuze en politieke opvattingen van deze nieuwkomers baarden de andere kolonisten in het gebied zorgen. Zij eisten dan ook dat de kerkleden hun woningen en landerijen verlieten. Toen zij niet op dit ultimatum ingingen, vielen de inwoners van Missouri de nederzettingen in november 1833 aan. De heiligen werden tot vertrekken gedwongen.

HEREN VAAN

lessen van Zionskamp

Inwoners van Missouri vielen in november 1833 mormoonse nederzettingen in Jackson County (Missouri) aan. De heiligen werden tot vertrekken gedwongen.

In februari 1834 gebood de Heer in een openbaring dat Zionskamp gevormd moest worden (zie LV 103). Dit leger van de Heer had als eerste taak de mormonen in Jackson County tegen nog meer aanvallen te beschermen. De militie van Missouri had zich ertoe verplicht om de kolonisten eerst veilig terug naar hun woningen en landerijen te begeleiden. Het kamp moest ook geld, goederen en morele steun aan de berooide heiligen brengen. Zo gebeurde het dat een groep vrijwilligers van ruim tweehonderd heiligen onder leiding van de profeet Joseph Smith zo'n 1450 kilometer van Kirtland (Ohio) naar Clay County (Missouri) reisde. Hyrum Smith en Lyman Wight recruteerden nog een groepje vrijwilligers in het territorium Michigan. Zij voegden zich bij de groep van de profeet in Missouri. Brigham Young, Heber C. Kimball, Wilford Woodruff, Parley P. Pratt, Orson Hyde en vele andere bekenden uit onze kerkgeschiedenis namen aan Zionskamp deel.

Ik ga niet alle details van deze zware reis beschrijven of alle geestelijke hoogtepunten weergeven. Ik zet wel wat belangrijke gebeurtenissen uit de expeditie van Zionskamp op een rij:

- Gouverneur Daniel Dunklin van Missouri weerhield de beloofde militiebegeleiding die de mormoonse kolonisten nodig hadden om naar hun landerijen terug te keren.
- Onderhandelingen tussen kerkleiders, functionarissen van de staat Missouri en de inwoners van Jackson County om een gewapend conflict te voorkomen en geschillen over eigendomsrechten op te lossen, liepen helaas stuk.
- De Heer gebood Joseph Smith uiteindelijk Zionskamp te ontbinden. Hij gaf aan waarom het leger van de Heer zijn beoogde doel niet bereikt had (zie LV 105:6–13, 19).
- De Heer droeg de heiligen op om goodwill in het gebied te kweken. Dit ter voorbereiding op de tijd waarop Zion met juridische in plaats van militaire middelen teruggewonnen zou worden (zie LV 105:23–26, 38–41).

Zions leger werd eind juni 1834 in kleinere groepen opgesplitst. Begin juli 1834 werd tot definitieve ontbinding overgegaan. De meeste vrijwilligers keerden naar Ohio terug.

Wat kunnen we van Zionskamp leren?

Het was de bedoeling om de heiligen naar hun landerijen in Jackson County te laten terugkeren. Dat was niet gelukt. Sommigen vonden Zionskamp daarom een mislukte en nutteloze onderneming. Een broeder in Kirtland die niet het geloof had om met het kamp mee te gaan, kwam Brigham Young bij zijn terugkeer uit Missouri tegen. Hij vroeg: “En, wat heeft deze nutteloze tocht naar Missouri met Joseph Smith je opgeleverd?” “Alles waarvoor we gingen”, antwoordde Brigham Young direct. “Ik zou de ervaring die ik in die expeditie opgedaan heb, niet voor alle rijkdom van Geauga County willen ruilen.” Kirtland lag toen in die county.¹

Denk eens goed na over Brigham Youngs antwoord: ‘Alles waarvoor we gingen.’ Wat leren we zoal van een onderneming die het beoogde doel niet bereikt had, maar de eerste heiligen toch levenslange zegeningen opleverde, wat ook voor ons kan gelden?

Naar mijn mening zijn er minstens twee grote lessen in broeder Brigham's antwoord op die tergende vraag te onderscheiden: (1) de les van beproeving, zifting en voorbereiding, en (2) de les van de kerkleiders gadeslaan, van ze leren en ze volgen. Ik zeg met klem dat deze lessen voor ons tegenwoordig minstens zo belangrijk zijn om te leren en toe te passen als ze zo'n 180 jaar geleden voor de vrijwilligers in Zionskamp waren.

De les van beproeving, zifting en voorbereiding

De getrouwe heiligen die in het leger van de Heer marcheerden, werden getoetst en beproefd. De Heer heeft verklaard: ‘Ik heb hun gebeden gehoord en zal hun offer aannemen; en het is raadzaam in mijn bestel dat zij tot zover worden gebracht ter beproeving van hun geloof’ (LV 105:19).

De fysieke en geestelijke moeilijkheden van Zionskamp hielden daadwerkelijk het ziften van de tarwe en het onkruid in (zie Mattheüs 13:25, 29–30; LV 101:65), het scheiden van de schapen en de bokken (zie Mattheüs 25:32–33), oftewel het scheiden van wie geestelijk sterk en zwak waren. Iedere man en vrouw in het leger van de Heer stond dus voor de vraag: ‘Wie staat bij ’s Heren vaan?’²

Toen Wilford Woodruff zijn zaken regelde om zich bij Zionskamp aan te sluiten, waarschuwden zijn vrienden en burens hem om een dergelijke gevaarlijke reis niet te ondernemen. Zij adviseerden hem: ‘Je moet niet gaan, anders leg je het loodje.’ Hij antwoordde: ‘Als ik wist dat ik bij mijn eerste stap in de staat Missouri een kogel door het hart kreeg, zou ik toch gaan.’³ Wilford Woodruff wist dat hij geen kwade gevolgen te vrezen had zolang hij trouw en gehoorzaam was. Hij stond duidelijk bij ’s Heren vaan.

Het kwam er voor die trouwe mannen en vrouwen in de zomer van 1834 inderdaad ‘op aan’.⁴ Maar de beslissing om met de profeet Joseph naar Missouri te marcheren, was niet per se een eenmalig, allesomvattend of direct antwoord op de vraag: ‘Wie staat bij ’s Heren vaan?’ Daar kwam het voor die heiligen dikwijls op aan. Er was volop sprake van mentale en lichamelijke vermoeidheid, bebloede en beblaaide voeten, ontoereikend voedsel en vuil water, talloze teleurstellingen, verdeeldheid en opstandigheid binnen het kamp, en bedreigingen van buitenaf door kwaadardige vijanden.

Het kwam er op aan in het licht van de ervaringen en ontberingen van ieder uur, iedere dag en iedere week. Het ging om de combinatie van de vele

'Er zijn velen die menen dat ze goede mannen en vrouwen zijn, maar ze moeten érgens goed voor zijn.'

ogenschijnlijk onbeduidende keuzes en daden van deze toegewijde heiligen die het definitieve antwoord gaven op de vraag: 'Wie staat bij 's Heren vaan?'

Hoe kwamen de beproevingen en zifting de voorbereiding van de deelnemers aan Zionskamp ten goede? Het is opvallend dat acht kerkleiders die in 1835 tot het Quorum der Twaalf Apostelen en alle Zeventigers die toen geroepen werden, aan Zionskamp hadden deelgenomen. De profeet Joseph Smith verklaarde tijdens een bijeenkomst na de roeping van de Zeventigers:

'Broeders, sommigen van u zijn boos op mij, omdat u niet in Missouri hebt gevochten; maar ik kan u vertellen dat God u niet wilde laten strijden. Hij kon zijn koninkrijk niet organiseren met twaalf mannen die de deur van het evangelie voor de volken van de aarde openen, en met zeventig mannen onder hun leiding die in hun voetspoor volgen, tenzij Hij die koos uit een groep mannen die hun leven wilden geven en net zo'n groot offer als Abraham gebracht hadden.

'Nu heeft de Heer zijn Twaalf en zijn Zeventig, en er zullen andere quorums der Zeventig worden geroepen.'⁵

Zionskamp was echt een louterende ervaring voor de vrijwilligers in het algemeen en voor vele toekomstige leiders van de kerk van de Heer in het bijzonder.

De vrijwilligers in het leger van de Heer deden ervaringen op waardoor ze op grotere, toekomstige migraties van kerkleden voorbereid waren. Meer dan twintig deelnemers aan Zionskamp gaven later leiding aan twee grote migraties. De eerste lag maar vier jaar in de toekomst en betrof de verhuizing van acht- tot tienduizend mensen van Missouri naar Illinois⁶. De tweede migratie vond twaalf jaar later plaats. Die betrof de grote trek westwaarts van ongeveer vijftienduizend heiligen der laatste dagen van Illinois naar de Salt Lake Valley en andere valleien in de Rocky Mountains. Zionskamp bewees de kerk als voorbereidende training een grote dienst. Het kwam er in het jaar 1834 op aan. Het was ook een voorbereidende tijd voor 1838 en 1846.

Ook wij worden persoonlijk en als gezin beproefd, gezift en voorbereid, net zoals de leden van Zionskamp. In de Schriften en de leringen van de kerkleiders wordt vaak beloofd dat geloof in de Heer Jezus Christus; het sluiten, nakomen en indachtig zijn van heilige verbonden; en gehoorzaamheid aan Gods geboden ons zullen sterken en voorbereiden op de beproevingen en toetsen van dit leven. We zullen ze dan onder ogen zien, overwinnen en ervan leren.

De leiders van de kerk van de Heer hebben duidelijk op beproevingen gewezen die ons in deze tijd te wachten staan. President Ezra Taft Benson (1899–1994) liet in 1977 als president van het Quorum der Twaalf Apostelen in een bijeenkomst van regionale vertegenwoordigers een profetische stem van waarschuwing horen. Ik citeer nu uitgebreid uit president Bensons boodschap. Let goed op zijn nog steeds actuele raad:

‘Iedere generatie heeft zijn eigen beproevingen en de kans om zichzelf te bewijzen. Weet u wat een van onze zwaarste beproevingen is? Hoor de woorden van Brigham Young: “De grootste angst die ik heb aangaande dit volk is dat zij in dit land rijk worden, God en zijn volk vergeten, dik worden, en zichzelf de kerk uit schoppen en de hel ingaan. Dit volk doorstaat geweld door benden, berooving, armoede en allerlei vervolging, en blijft getrouw. Maar mijn grootste angst is dat zij rijkdom niet kunnen verdragen.”

President Benson vervolgt: ‘Wij hebben wellicht de moeilijkste beproevingen te doorstaan, want het kwaad is subtieler, geraffineerder. Het ziet er allemaal minder dreigend uit en het is moeilijker te onderkennen. Elke beproeving van onze rechtschapenheid gaat met een zekere worsteling gepaard. Maar deze beproeving lijkt helemaal geen beproeving of worsteling in te houden en kan wel eens de bedrieglijkste van alle beproevingen zijn.

‘Weet u wat vrede en voorspoed met een volk kunnen doen — ze kunnen het in slaap sussen. In het Boek van Mormon worden wij gewaarschuwd hoe Satan ons in de laatste dagen bedachtzaam ter helle wil voeren. De Heer heeft enkele potentiële geestelijke reuzen op aarde geplaatst. Die heeft Hij zo’n zesduizend jaar voor deze tijd bewaard om het koninkrijk te laten zegevieren, maar de duivel probeert ze in slaap te sussen. De tegenstander weet dat hij ze waarschijnlijk niet tot grote verkeerde daden kan aanzetten. Hij laat dan ook een diepe slaap over hen komen, net zoals dat bij Gulliver gebeurde, terwijl hij ze met kleine nalatigheden insnoert. En wat heb je aan een slaperige, uitgeschakelde, lauwe reus als leider?

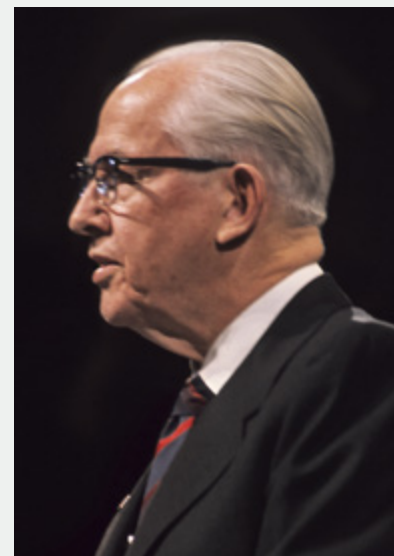
‘We hebben te veel potentiële geestelijke reuzen die hun gezin, het koninkrijk en het land krachtiger naar een hoger plan zouden moeten tillen. Er zijn velen die menen dat ze goede mannen en vrouwen zijn, maar ze moeten érgens goed voor zijn: sterke patriarchen, onverschrokken zendelingen, kloekmoedige tempelwerkers, trouwe patriotten, toegewijde quorumleden. Kortom, we moeten uit een geestelijke slaap wakker geschud worden.’⁷

Bedenk dat de beproevingen van rijkdom, voorspoed en gemak tegenwoordig minstens zo intens kunnen zijn als de vervolging en fysieke moeilijkheden van de heiligen die vrijwillig met Zionskamp mee marcheerden. De profeet Mormon vatte de cirkelgang van hoogmoed zo treffend in Helaman 12 samen:

‘En aldus kunnen wij zien hoe vals, en ook hoe onbestendig, het hart der mensenkinderen is; ja, wij kunnen zien dat de Heer in zijn grote, oneindige goedheid hen zegent en voorspoedig maakt die hun vertrouwen in Hem stellen.

‘Ja, en wij kunnen zien, juist wanneer Hij zijn volk voorspoedig maakt, ja, door de opbrengst van hun velden en van hun kleinvee en runderen, en door goud en door zilver en door allerlei kostbaarheden van iedere soort en bewerking; en wanneer Hij hun leven spaart en hen uit de handen van hun vijanden verlost; wanneer Hij het hart van hun vijanden verzacht, zodat zij hun niet de oorlog verklaren; ja, kortom, wanneer Hij alles doet voor het welzijn en het geluk van zijn volk; ja, dat is wanneer zij hun hart verstokken en de Heer, hun God vergeten, en de Heilige onder de voeten treden — ja, en wel wegens hun gemak en hun buitengewoon grote voorspoed’ (Helaman 12:1–2).

Let in het bijzonder op de laatste woorden in het laatste vers: ‘en wel wegens hun gemak en hun buitengewoon grote voorspoed’.

President Harold B. Lee (1899–1973) heeft eveneens gesproken over de collectieve beproeving van gemak die we in deze tijd meemaken: ‘We worden beproefd, we worden getoetst, we staan tegenwoordig aan enorme beproevings bloot. We beseffen misschien de ernst van de beproevings niet eens die we ondergaan. Toen was er sprake van moordpartijen, terreurdaden en geweld. Ze werden naar de woestijn verdreven, leden honger, hadden geen kleren en leden kou. Ze kwamen hier in dit beloofde land aan. Wij zijn gezegend door wat zij ons hebben nagelaten. Maar wat doen we ermee? Wij baden tegenwoordig in weelde, zoals we dat in de wereld nog nooit hebben meegemaakt. Het lijkt erop dat dit wel eens de grootste beproeving kan zijn die we ooit in de kerk hebben meegemaakt.’⁸

Deze leringen van hedendaagse en vroegere profeten over beproevings en toetsen in de laatste dagen zijn ontvuchterend en stemmen tot nadenken. Maar ze hoeven ons niet te ontmoedigen of angst aan te jagen. Voor wie ogen hebben om te zien en oren om te horen, zetten geestelijke waarschuwingen tot meer waakzaamheid aan. U en ik leven in ‘een dag van waarschuwing’ (LV 63:58). En omdat we zijn en worden gewaarschuwd, moeten we, de aansporing van de apostel Paulus indachtig, ‘waakzaam [zijn] met alle volharding’ (Efeze 6:18). Als we waakzaam zijn en ons voorbereiden, hoeven we werkelijk niet te vrezen (zie LV 38:30).

Wie staat bij ’s Heren vaan? Het komt er thans op aan dat we die geïnspireerde waarschuwingen serieus ter harte nemen. Het komt er thans op aan dat we waakzaam en voorbereid zijn om de hedendaagse beproevings van voorspoed en hoogmoed, van rijkdom en gemak, en van een verstokt hart te weerstaan en dat we de Heer onze God niet vergeten. Het komt er thans op aan dat we te allen tijde trouw zijn in alles wat onze hemelse Vader en zijn geliefde Zoon ons ook toevertrouwen — en dat we de geboden van God onderhouden en oprecht voor Hem wandelen (zie Alma 53:20–21).

De les van de kerkleiders gadeslaan, van ze leren en ze volgen

De trouwe heiligen in het leger van de Heer waren in de gezegende situatie dat ze de kerkleiders konden gadeslaan, van ze konden leren en ze konden volgen. Wij hebben tegenwoordig veel baat bij het voorbeeld en de getrouwheid van de godvrezende leden van Zionskamp.

Wilford Woodruff reisde op advies van Parley P. Pratt in april 1834 naar Kirtland (Ohio) om zich bij Zionskamp aan te sluiten. Broeder Woodruffs verslag van zijn eerste ontmoeting met de profeet Joseph Smith is leerzaam voor ons allemaal:

Hier sprak ik voor het eerst in levende lijve met onze geliefde profeet Joseph Smith. Hij was door God gekozen om zijn openbaringen in deze laatste dagen voort te brengen. Mijn eerste kennismaking voldeed niet aan de vooringenomen sektarische opvattingen van hoe een profeet zou moeten zijn en eruit zou moeten zien. Het geloof van sommigen had erdoor ondermijnd kunnen worden. Ik trof hem en zijn broer Hyrum aan terwijl ze met pistolen op een doel aan het schieten waren. Toen ze het schieten staakten, werd ik aan broeder Joseph voorgesteld. Hij schudde me uiterst hartelijk de hand. Hij nodigde me uit om bij hem thuis in te trekken terwijl ik in Kirtland verbleef. Die uitnodiging nam ik maar wat graag aan. Ik ben tijdens dat verblijf een hoop wijzer geworden en erg gezegend.⁹

Het valt mij op dat broeder Woodruff, die een tijdje bij de profeet in huis woonde en ongetwijfeld een uitgelezen kans had om hem in zijn dagelijkse doen en laten gade te slaan, gezegend was met ogen om verder te kijken dan ‘de vooringenomen sektarische opvattingen van hoe een profeet zou moeten zijn en eruit zou moeten zien’. Dergelijke verkeerde opvattingen ontnemen velen in de huidige wereld het juiste perspectief, zowel binnen als buiten de herstelde kerk van de Heer.

Ik ben in 2004 tot het Quorum der Twaalf Apostelen geroepen. Daardoor heb ik een geheel eigen kijk gekregen op de betekenis van onze kerkleiders gadeslaan, van ze leren en ze volgen. Ik zie nu dagelijks de individuele persoonlijkheid, de verschillende voorkeuren en het edele karakter van de leiders van deze kerk. Sommige mensen

We moeten allemaal voor ogen houden dat we zowel van de leringen van de kerkleiders als van hun voorbeeld kunnen leren.

vinden de menselijke beperkingen en tekortkomingen van de kerkleiders verontrustend en geloofsondermijnd. Maar ik vind die zwakheden juist geloofsversterkend. Het door de Heer geopenbaarde patroon van bestuur in zijn kerk ondervangt de gevolgen van menselijke gebreken. Ik beschouw het echt als een wonder om te zien dat de Heer zijn wil door zijn dienstknechten tot stand brengt, ondanks de fouten en tekortkomingen van zijn gekozen leiders. Deze mannen hebben nooit beweerd dat ze volmaakt zijn. Dat zijn ze ook niet. Maar ze zijn wel door God geroepen.

Wilford Woodruff was priester toen hij met het leger van de Heer naar Missouri marcheerde. Hij verklaarde later als lid van het Quorum der Twaalf Apostelen: 'We deden ervaring op die we op geen enkele andere wijze hadden kunnen opdoen. We hadden het voorrecht [...] om zo'n vijftienhonderd kilometer met [de profeet] af te leggen. We zagen hoe de Geest van God op hem inwerkte, hoe hij de openbaringen van Jezus Christus ontving en hoe die openbaringen in vervulling gingen. [...] Als ik niet met Zionskamp was meegegaan, was ik hier vandaag niet geweest.'¹⁰

Joseph Smith nodigde op de laatste zondag in april 1834 enkele leiders van de kerk uit om vrijwilligers van Zionskamp

toe te spreken die in een schoolgebouw bijeengekomen waren. De profeet stond op nadat de leiders hun boodschap overgebracht hadden. Hij gaf te kennen dat hij door de woorden opgebouwd was. Vervolgens profeteerde hij:

'Ik wil voor de Heer tot u zeggen dat u niet meer van de bestemming van deze kerk en dit koninkrijk weet dan een baby die op zijn moeders schoot ligt. U begrijpt het niet. [...] We zien hier vanavond maar een handjevol priesterschapsdragers, maar deze kerk zal Noord- en Zuid-Amerika vullen — ze zal de wereld vullen.'¹¹

Mannen zoals Brigham Young, Heber C. Kimball, Orson Pratt en Wilford Woodruff luisterden naar en leerden veel van de profeet die avond. Jaren later droegen ze aan de vervulling van zijn profetische woorden bij. Wat waren die mannen in de gezegende situatie dat ze de profeet konden gadeslaan, van hem konden leren en hem konden volgen.

We moeten allemaal voor ogen houden dat we zowel van de leringen van de kerkleiders als van hun voorbeeld kunnen leren. De profeet Joseph Smith schetste een magistraal visioen met betrekking tot de groei van de kerk. Laten we in dat licht eens naar zijn krachtige voorbeeld kijken wat de uitvoering van alledaagse maar noodzakelijke taken

**‘Wie staat bij ‘s Heren
vaan?’ Het komt er
thans op aan dat we
op de raad van de
levende apostelen en
profeten acht slaan.
Zij zijn door God
geroepen.**

betreft. George A. Smith beschreef de reactie van de profeet op de dagelijkse moeilijkheden tijdens de mars naar Missouri in zijn dagboek.

‘De profeet Joseph onderging alle vermoeienissen van de hele tocht. Hij trof niet alleen de nodige voorzieningen voor het kamp en had niet alleen de leiding, maar hij liep ook het grootste deel en kreeg blaren op zijn bebloede, pijnlijke voeten [...]. Maar de hele tocht kwam er geen klacht over zijn lippen, terwijl de meeste mannen bij hem klaagden over pijnlijke tenen, blaren, lange afstanden, karig proviand, de slechte kwaliteit van het brood, onsmakelijke maïsboek, ranzige boter, scherpe honing, bedorven spek en kaas enz. Er kon zelfs geen hond naar hen blaffen of ze beklagden zich daarover bij Joseph. Als ze hun tent moesten opslaan bij water van slechte kwaliteit, ontstond er bijna een opstand. Toch waren wij Zionskamp, en velen van ons baden niet, waren onnadenkend, onverschillig, onvoorzichtig, dwaas of boosaardig, al beseften we dat niet. Joseph moest geduld met ons hebben en ons als kleine kinderen onderrichten.’¹²

Joseph was een krachtig voorbeeld van het beginsel waarin Alma onderwees: ‘Want de prediker was niet beter dan de toehoorder, evenmin was de leraar beter dan de leerling; [...]

en arbeiden zij allen, ieder naar zijn kracht’ (Alma 1:26).

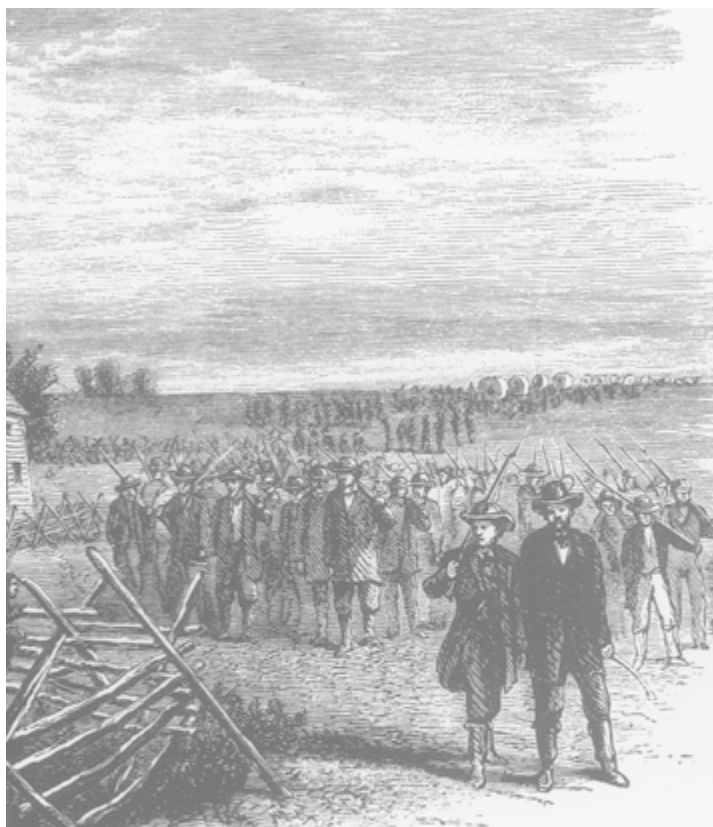
Ik heb sinds mijn roeping als algemeen autoriteit geprobeerd sommige kerkleiders op leeftijd gade te slaan en van hen te leren. Zij moesten met de bij hun leeftijd horende ongemakken of de aanhoudende eisen van lichamelijke beperkingen en constante pijn omgaan. U kunt en zult nooit weten hoezeer sommige van deze mannen ongezien en in stilte lijdten terwijl zij met heel hun hart, macht, verstand en sterkte in de openheid dienen. Ik heb met president Gordon B. Hinckley (1910–2008), president James E. Faust (1920–2007), ouderling Joseph B. Wirthlin (1917–2008), president Boyd K. Packer (1924–2015), ouderling L. Tom Perry (1922–2015), ouderling Richard G. Scott (1928–2015) en andere medeapostelen mogen dienen en ze gadeslagen. Ik kan duidelijk en met volle overtuiging verklaren dat de kerkleiders met wie ik samenwerk, echte strijders zijn, edele en grote geestelijke strijders, in de meest ware en bewonderenswaardige betekenis van dat woord! Dankzij hun geduld, doorzettingsvermogen en moed kunnen zij ‘standvastig in Christus voorwaarts streven’ (2 Nephi 31:20). Dat is onze navolging waard.

President Lee waarschuwde voor nog een collectieve beproeving die in deze generatie steeds meer de kop

opsteekt: 'We hebben tegenwoordig met nog een beproeving te maken — een periode van wat we wereldwijsheid kunnen noemen. Er zijn in deze tijd veel schrandere mensen die niet naar de ootmoedige profeten van God willen luisteren. [...] Deze beproeving is behoorlijk zwaar.'¹³

De beproeving van wereldwijsheid gaat samen met de beproeving van voorspoed en gemak. Het is dan ook erg belangrijk dat wij de kerkleiders gadeslaan, van ze leren en ze volgen.

'Wie staat bij 's Heren vaan?' Het komt er thans op aan dat we op de raad van de levende apostelen en profeten acht slaan. Zij zijn in deze laatste dagen door God geroepen om zijn werk op aarde aan te sturen en te besturen. Het komt er thans op aan dat we geloven: '[Gods] woord zal niet voorbijgaan maar zal geheel worden vervuld, hetzij door [zijn] eigen stem, hetzij door de stem van [zijn] dienstknechten, dat is hetzelfde' (LV 1:38). Daar komt het thans op aan. Dit is het moment!

Ons eigen Zionskamp

Er komt een moment in ons leven dat ons gevraagd wordt met ons eigen Zionskamp te marcheren. De timing voor die oproep zal uiteenlopen en de obstakels die we op de reis tegenkomen, zullen verschillend zijn. Maar onze constante en consistente reactie op deze onvermijdelijke oproep verschaft uiteindelijk het antwoord op de vraag: 'Wie staat bij 's Heren vaan?'

Daar komt het thans, vandaag, morgen en voor eeuwig op aan. Mogen wij de met elkaar verweven lessen van beproeving, zifting en voorbereiding, en van de kerkleiders gadeslaan, van ze leren en ze volgen altijd indachtig zijn. ■

Uit de devotionaltoespraak 'Who's on the Lord's Side? Now Is the Time to Show' ['Wie staat bij 's Heren vaan? Daar komt het thans op aan.'] tijdens de onderwijsweek aan de Brigham Young University-Idaho op 30 juli 2010.

NOTEN

1. Brigham Young, in B. H. Roberts, *A Comprehensive History of the Church*, deel 1, 370–371.
2. 'Wie staat bij 's Heren vaan?' *Heilige lofzangen*, nr. 154.
3. *The Discourses of Wilford Woodruff*, red. G. Homer Durham (1946), 306.
4. 'Wie staat bij 's Heren vaan?' *Heilige lofzangen*, nr. 154.
5. Joseph Smith, in Joseph Young sr., *History of the Organization of the Seventies* (1878), 14; zie ook *History of the Church*, deel 2, 182.
6. Zie Alexander L. Baugh, 'From High Hopes to Despair: The Missouri Period, 1831–39', *Ensign*, juli 2001, 44.
7. Ezra Taft Benson, 'Our Obligation and Challenge', seminar voor regionaal vertegenwoordigers, 30 september 1977, 2–3; niet-gepubliceerd typoscript.
8. Harold B. Lee, 'Christmas address to Church employees', 13 december 1973, 4–5; niet-gepubliceerde transcriptie.
9. Wilford Woodruff, in Matthias F. Cowley, *Wilford Woodruff: History of His Life and Labors* (1909), 39.
10. Wilford Woodruff, in *The Discourses of Wilford Woodruff*, 305.
11. Joseph Smith in *Leringen van kerkpresidenten: Wilford Woodruff* (2004), 27; zie ook Joseph Smith, geciteerd door Wilford Woodruff, in Conference Report, april 1898, 57.
12. George A. Smith, 'My Journal', *Instructor*, mei 1946, 217.
13. Harold B. Lee, 'Sweet Are the Uses of Adversity', *Instructor*, juni 1965, 217.

Leren luisteren

DE EERSTE ZUID-AFRIKAANSE GEMEENTEN MET RASSENINTEGRATIE

Matt McBride en James Goldberg

Afdeling kerkgeschiedenis

Tranen sprongen Frans Lekqwati (56 jaar) in de ogen terwijl hij tegenover Olev Taim, zijn ringpresident, zat. President Taim had hem net gevraagd wat hij vond van het idee om een kerkelijke gemeente te openen in Soweto (Zuid-Afrika), waar Frans woonde.

‘Waarom huilt u? Heb ik u beledigd?’, vroeg president Taim.

‘Nee’, zei Frans. ‘Dit is de eerste keer in Zuid-Afrika dat een blanke man me naar mijn mening heeft gevraagd vóór hij een beslissing neemt.’

Het leven tijdens het apartheidsregime

Het was in 1981. Toen leefden de zwarte en blanke mensen in Zuid-Afrika gescheiden onder een systeem van wetten dat bekend staat als het apartheidsregime. Deze wettelijke scheiding enerzijds en de kerkelijke restrictie waardoor zwarte Afrikaanse mannen niet tot het

Boven: een strand dat onder de strenge apartheidsregels alleen voor blanken bestemd was.

Rechts: een protestdemonstratie voor vrijheid en gelijkheid die in 1952 in Johannesburg plaatsvond.

priesterschap konden worden geordend anderzijds hadden lange tijd tot gevolg dat de kerk onder zwarte Zuid-Afrikanen niet kon bloeien. Een nieuw tijdperk brak aan in 1978 toen president Spencer W. Kimball de openbaring ontving die de priesterschaps-restrictie beëindigde, maar de moeilijkheden door de segregatie en een cultuur van achterdocht tussen de rassen bleven bestaan.

De grote meerderheid van zwarte Zuid-Afrikanen woonde in townships die meestal aan de rand van steden met overwegend blanken, zoals Johannesburg, werden gebouwd. Soweto, de afkorting voor South Western Townships, was het grootste. Blanken bezochten de townships zelden, en zwarte mensen die naar de stad gingen, werden zelden als gelijken van de blanken behandeld.

Frans en zijn familie hadden samen met een kleine groep uit Soweto in de jaren zeventig van de vorige eeuw het herstelde evangelie gretig aanvaard. Aanvankelijk gingen ze naar de wijk Johannesburg. Jonas, de zoon van

'We kwamen mogelijk niet overeen in zaken die buiten de kerk gebeurden,' zegt hij, 'maar over de leer waren we het eens.'

Frans, herinnert zich dat zij 's zondags om vier uur in de ochtend opstonden zodat ze een vroege trein naar Johannesburg konden nemen. Vervolgens legden ze de lange wandeling naar de kapel af vóór de diensten

om negen uur begonnen. Het gezin was altijd goed op tijd. Soms hadden de kinderen wel moeite om tijdens het jeugdwerk wakker te blijven!

Als pionier van rassenintegratie kon je het ook emotioneel moeilijk krijgen. Josiah Mohapi weet nog dat hij een

De eerste zwarte Zuid-Afrikaanse ZHV-presidente Julia Mavimbela neemt in 1991 deel aan het steken van de eerste spade voor het nieuwe gebouw voor de gemeente Soweto. (Haar verhaal staat in het volgende artikel.)

FOTO MET DANK AAN DE BIBLIOTHEEK VOOR KERKGESCHIEDENIS

zesjarig, blank jongetje iets aanstootgevends hoorde zeggen over de zwarte mensen die hij in de kerk tegenkwam. 'Ik moet eerlijk bekennen dat ik kwaad werd', vertelt Josiah. Maar toen hoorde hij de moeder haar zoon terechtwijzen: 'De kerk is voor iedereen.' Dat troostte en kalmeerde Josiah.

Een gemeente in Soweto?

President Taim beseftte welke lichamelijke en emotionele problemen de zwarte leden hadden. Hij overwoog een gemeente in Soweto op te richten om hun reistijd te verminderen maar hij wilde ze niet de indruk geven dat ze in Johannesburg niet welkom waren. Hij besloot om leden uit Soweto, zoals Frans, te interviewen om hun gevoel in te schatten voor hij actie ondernam. Zij gaven hem een duidelijk antwoord: 'We zouden enorm graag de kerk in Soweto vestigen.'

President Taim zocht ervaren leiders die recente bekeerlingen konden begeleiden. Hij interviewde meer dan tweehonderd leden in Johannesburg en riep er uiteindelijk veertig om zich zo lang bij de nieuwe gemeente aan te sluiten tot daar een groep plaatselijke leiders getraind was.

Net zoals zwarte leden zich naar aan ander deel van de stad en een andere cultuur hadden begeven als ze naar de wijk Johannesburg gingen, moesten blanke leden zich nu aanpassen aan een nieuwe omgeving en cultuur terwijl zij in Soweto dienden. Het liep niet altijd van een leien dakje. Maureen van Zyl, een blank lid, die als jeugdwerkpresidente was geroepen, vond het heel normaal dat op een keer het toenmalige Zuid-Afrikaanse volkslied als het openingslied voor de ZHV-bijeenkomst werd gekozen. Ze ontdekte echter al snel dat zwarte Zuid-Afrikanen het volkslied als een symbool van het apartheidsregime beschouwden en dat veel zwarte zusters aan dit lied aanstoot namen.

Zowel zwarte als blanke leden hadden door zulke misverstanden ontmoedigd kunnen raken. In plaats daarvan zagen zij die als een mogelijkheid voor bespreking en verbetering. 'We bespraken van alles', herinnert Maureen zich. 'Wat voor een zwarte aanstootgevend was en wat wij als blanken aanstootgevend vonden. Hoe zij bepaalde dingen deden en hoe wij bepaalde dingen deden. Net daarom was het een prachtige tijd van samen leren.'

Toen de gemeente in Soweto sterker en groter was geworden, werden er in andere townships ook gemeenten naar hetzelfde model opgericht. Khumbulani Mdletshe was een jonge man die in het township KwaMashu nabij Durban woonde. Toen hij zich in 1980 bij de kerk aansloot, droeg hij het wantrouwen ten opzichte van blanke mensen in zich dat toen zo gebruikelijk was onder de jonge, zwarte Zuid-Afrikaanse mannen. Maar toen hij de diensten in de geïntegreerde wijk bijwoonde, veranderde zijn perspectief.

De lijm die mensen samenhoudt

In 1982 werden Khumbulani en verschillende andere jongemannen uit zijn gemeente voor een conferentie voor jonge alleenstaanden uitgenodigd. De gemeentepresident, de blanke broeder John Manford, wilde dat de jongemannen er op hun paasbest uitzagen, maar slechts enkelen hadden mooie kleding. Hij haalde alles uit zijn kleerkast en verdeelde zijn kostuums onder de jongemannen zodat ze die op de conferentie konden dragen. De volgende zondag had president Manford het kostuum aan dat hij Khumbulani had geleend. 'Ik kon me niet voorstellen dat een blanke dezelfde kleding zou dragen die ik had gedragen,' weet Khumbulani nog, 'maar zo was het. Door hem begon ik blanke mensen ineens in een ander licht te zien.'

Ouderling Mdletshe, nu een gebiedszeventiger, merkt op: 'We hadden deze ervaringen waardoor we veranderden nodig.'

De vlag van Zuid-Afrika werd in 1994 als eenheidssymbool voor de post-apartheid gekozen. Het zwart, geel en groen verwijzen naar het Afrikaanse nationale congres, en het rood, wit en blauw verwijzen naar de Boerenrepubliek.

FOTO VAN DE JOHANNESBURG TEMPEL (ZUID-AFRIKA)

In 1994 eindigde het apartheidsregime in Zuid-Afrika. Hoewel veel gemeenten nu in overwegend zwarte of overwegend blanke gebieden liggen, betekent de grotere vrijheid dat een toenemend aantal gebieden gemengd zijn. Net als de pioniers van de eerste gemeenten in de townships, bidden en werken leden met verschillende achtergronden samen om het Koninkrijk van God op te bouwen.

De huidige ringpresident van Soweto, Thabo Lebethoa, beschrijft het evangelie als de lijm die mensen in tijden van verdeeldheid met elkaar verbindt. 'We kwamen mogelijk niet overeen in zaken die buiten de kerk gebeurden, zoals politiek en andere zaken,' zegt hij, 'maar over de leer waren we het eens.' Door dat gezamenlijke fundament kunnen mensen van elkaars verschillen leren als ze zorgvuldig overleggen en met geestelijke ontvankelijkheid luisteren. 'Eén van de belangrijkste aspecten van leiderschap is naar mensen luisteren', geeft president Lebethoa als raad. 'Luister zodat u anderen kunt begrijpen. Luister zodat u kunt voelen. Luister zodat u inspiratie kunt ontvangen.'

Thoba Karl-Halla, de dochter van oorspronkelijk gemeentelid Julia Mavimbela, bevestigt dat als we luisteren de onvermijdbare spanningen niet in een pijnlijke scheiding omslaan. 'Het is aan mij zo te luisteren dat ik de frustraties begrijp van iemand die mij aanstootgevend lijkt', zegt ze.

Ouderling Mdletshe dringt er bij de Zuid-Afrikaanse heiligen op aan dat zij kracht zoeken in hun verscheidenheid, vooral tijdens raadsvergaderingen. 'Dat doet de Heer deugd,' merkt hij op, 'mensen uit alle geledingen van de samenleving die gezamenlijk rond de tafel zitten en de problemen bepraten.' Hij roept plaatselijke leiders in heel de kerk op om leiders met verschillende achtergronden klaar te stomen, zoals een voorbijge generatie dat voor hem heeft gedaan. Over nieuwe gebieden en groepen bereiken, zegt hij: 'U gaat geen ervaren mensen vinden. Maar u geeft iemand ervaring binnen de kerk. U geeft mensen ervaring door ze naar het middelpunt te brengen en ze samen te laten werken.' ■

De citaten komen uit interviews die de auteurs in 2015 hebben afgenomen.

Haar dierbare land genezen: het geloof van Julia Mavimbela

Matthew K. Heiss
Afdeling kerkgeschiedenis

Julia Mavimbela's leven veranderde in 1955 toen haar man, John, door een auto-ongeluk om het leven kwam. Onderzoek op de plaats van het gebeurde wees uit dat de andere persoon, een blanke man, naar Johns rijbaan was uitgeweken. Toch werd die man niet als de schuldige aangewezen. Nee, politieagenten beweerden dat zwarte mensen slechte chauffeurs zijn en dat John dus verantwoordelijk was voor het ongeluk.¹

Julia was zevenendertig jaar, had vier kinderen en was in verwachting van nummer vijf. Haar was onrecht aangedaan door het racisme, de politie en het rechtssysteem. Toch leerde ze om zich niet aan bitterheid over te geven. In plaats daarvan deed ze haar best om zichzelf en haar dierbare land door christelijk dienstbetoon te genezen. Dat lukte haar dankzij haar liefde voor het land, haar geloof in God en haar toewijding aan de beginselen van haar geloof.

Julia werd in 1917 als de jongste van vijf kinderen geboren. Haar vader overleed toen Julia vijf was. Haar moeder moest de kinderen alleen opvoeden en daarbij werken als wasvrouw en dienstbode.

Julia's moeder was gelovig en onderwees haar kinderen uit de Bijbel. 'Mijn moeder heeft me geleerd om de

Julia leerde John in 1946 kennen en trouwde datzelfde jaar met hem.

bittere pillen van het leven te slikken en me aangespoord om nooit achterom maar altijd vooruit te kijken,' zei Julia. Julia's moeder begreep het belang van onderwijs ook en deed met haar beperkte middelen haar uiterste best om te zorgen dat haar kinderen naar school konden gaan.

Julia volgde ook nog een opleiding en werkte als leerkracht en schoolhoofd totdat ze John Mavimbela in 1946 leerde kennen. John had een kruidenierswinkel en een slagerij. Julia gaf haar carrière op om daar te werken. Samen bouwden ze een huis en kregen kinderen. Ondanks de beperkingen van de apartheid was het leven goed. Maar dat veranderde allemaal toen John overleed.

Julia graveerde op de grafsteen van haar man:

*In liefdevolle herinnering aan
John Phillip Corlie Mavimbela.
Zijn vrouw en familieleden.
Maar de brok zit er nog.
Moge zijn ziel in vrede rusten.*

Over de vierde regel zei Julia: 'Toen ik dat schreef, was de brok die bleef er een van haat en bitterheid: tegenover de man die het ongeluk had veroorzaakt, tegenover de politie die loog [en] tegenover de rechtbank die mijn man schuldig verklaarde aan het

ongeluk dat hem zijn leven kostte.' Een van haar grootste beproevingen was het overwinnen van die bitterheid en woede.

Kort na de dood van haar man, tijdens een 'rusteloze nacht', had Julia een droom waarin John aan haar verscheen. Hij gaf haar een paar overalls en zei: 'Ga aan het werk.' Zij beschreef het resultaat van die droom als volgt: 'Ik vond een manier om afstand te nemen van de zorgen van die tijd door maatschappelijke betrokkenheid.'

Twintig jaar later, in de jaren '70, was de reactie van zwarte mensen op de apartheid van vreedzaam protest op gewelddadige uitbarstingen overgegaan. Soweto, waar Julia woonde, was een van de brandhaarden van het geweld. Ze zei: 'Zoiets hadden we nog nooit meegemaakt. Soweto leek wel een slagveld.'

Julia vreesde dat haar wond van bitterheid weer open zou scheuren. 'Het was twintig jaar na Johns

Onder: Tijdens de apartheid startte Julia een volkstuin om kinderen te leren dat 'niet alles verloren is.'
Rechts: Julia in haar authentieke Zoeloe kleding en dienend in de Johannesburgtempel (Zuid-Afrika).

overlijden, maar ik kon de pijn van die tijd nog steeds voelen.' Met een verlangen naar genezing, zowel voor zichzelf als voor haar volk, dacht Julia: 'Als ik de kinderen liefde kan bijbrengen voor het bewerken van de grond, dan is misschien niet alles verloren.' Ze startte een volkstuin als een teken van hoop voor mensen die slechts angst en woede kenden.

Als ze met de kinderen in haar volkstuin werkte, zei ze tegen hen: 'Laten we de aarde van bitterheid ompspitten, er een liefdeszaadje in zaaien en kijken wat voor vrucht het kan dragen. [...] Liefde groeit niet zonder dat we anderen vergeven.'

Ze zei: 'Ik wist diep in mijn hart dat ik de aarde van mijn eigen bitterheid ompitte en hen vergaf die mij hadden gekwetst.' De brok van bitterheid die na Johns dood nog steeds vastzat, begon op te lossen.

In 1981 maakte Julia kennis met de kerk. De zendelingen ontdekten bij hun dienstverlening in Soweto een jongenscentrum dat dringend aan reparatie toe was. Ze waren een paar weken bezig met opknappen.²

Op een dag werd Julia ook gevraagd om bij die jongensclub te helpen. Toen ze aankwam, was ze stomverbaasd dat daar 'twee blanke jongens hun spaden in het bruine stof staken.' De zendelingen vroegen of ze naar haar huis mochten komen om haar iets te vertellen. Drie dagen later kwamen ouderling David McCombs en

ouderling Joel Heaton in hun nette pak en met een naambordje op bezoek.

Julia zei dat de eerste twee lessen van de zendelingen 'het ene oor in en het andere oor weer uit gingen.' Maar bij hun derde bezoek vroegen de zendelingen naar een foto van Julia en John die aan de muur hing. Ze zei dat haar man overleden was en de zendelingen kregen het idee dat ze haar over het heilsplan en de doop voor de doden moesten vertellen. Ze zei: 'Toen begon ik te luisteren, echt te luisteren, met mijn hart. [...] Toen de zendelingen me het beginsel van eeuwige relaties onderwezen, kreeg ik het gevoel dat er een manier was om weer met mijn ouders en mijn man verenigd te worden.' Julia liet zich vijf maanden later dopen.

Een maand na haar doop sprak Julia op de ringconferentie. 'Volgens mij was bijna iedereen geschokt toen ik naar het podium kwam', zei ze. Het was de eerste keer dat ze iemand die zwart was op een conferentie hoorden spreken. Sommigen maakten misschien voor de allereerste keer mee dat iemand die zwart was tot een groep sprak.' Ze werd geïnspireerd om over het overlijden van haar man en de daaropvolgende moeilijke jaren te spreken. Ze beschreef haar bitterheid en hoe ze 'eindelijk de kerk had gevonden die haar kon leren hoe [ze] werkelijk kon vergeven.'

Haar worsteling met misverstanden en vooroordelen was echter nog niet voorbij; zelfs niet toen er in 1994 een einde kwam aan de apartheid.

Ouderling Dale G. Renlund van het Quorum der Twaalf Apostelen sprak in zijn toespraak tijdens de aprilconferentie van 2015, 'Heiligen der laatste dagen blijven het proberen', over een incident waarbij Julia en haar dochter Thoba 'door enkele blanke leden minder vriendelijk behandeld werden.' Thoba klaagde over hun gedrag. Wat gemakkelijk een excuus had kunnen worden om de kerk te verlaten werd een prachtig leermoment. Julia antwoordde: 'O, Thoba, de kerk is net een groot ziekenhuis. We hebben allemaal onze eigen ziekten. We komen naar de kerk om te genezen.'³

Julia merkte dat genezing door het evangelie van Jezus Christus mogelijk was; niet alleen voor zichzelf maar ook voor haar volk. Toen ze in de Johannesburgtempel (Zuid-Afrika) diende, merkte ze dat daar geen sprake is van Afrikaans. Niet van Engels. Niet van Situ of Zoeloe. Daar heerst een gevoel van eenheid.'

Julia stierf op 16 juli 2000. ■

NOTEN

1. Tenzij anders aangegeven komen de citaten van Laura Harper, 'Mother of Soweto': Julia Mavimbela, *Apartheid Peace-Maker and Latter-day Saint*, niet gepubliceerd manuscript, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, Salt Lake City.
2. Van David Lawrence McCombs, interview met de auteur, 25 augustus 2015.
3. Dale G. Renlund, 'Heiligen der laatste dagen blijven het proberen', *Liahona*, mei 2015, 57.

Desideria Yáñez:

PIONIER ONDER DE VROUWEN

Clinton D. Christensen

Afdeling kerkgeschiedenis

Nadat een droom haar naar het herstelde evangelie had geleid, werd deze 19e-eeuwse heilige der laatste dagen uit Mexico een onverzettelijke pionier van de kerk.

Aan het begin van het jaar 1880 sliep Desideria Yáñez in een beschutte pueblo [nederzetting] in de met cactussen begroeide heuvels van Nopala in Mexico. In haar droom zag ze een brochure met de titel *Voz de Amonestación* (Een stem ter waarschuwing), die haar leven zou veranderen en haar geestelijk zou helpen. Toen ze wakker werd, wist ze dat de mannen die de brochure uitgaven in Mexico-Stad waren.¹ Ze beseftte ook dat het fysiek onmogelijk voor haar was om de 120 km naar de stad af te leggen, maar ze was vastbesloten om aan de indrukken van haar droom gehoor te geven en een oplossing te vinden.

Het geloof van een familie

Desideria vertelde haar zoon José over haar droom. Hij geloofde haar en reisde in haar plaats naar Mexico-Stad. Gedreven sprak hij mensen aan en uiteindelijk ontmoette hij kerklid Plotino Rhodakanaty, die hem naar Hotel San Carlos stuurde.²

In het hotel vond José ouderling James Z. Stewart, die de drukproeven aan het corrigeren was van de door Parley P. Pratt geschreven *Voz de Amonestación*, dezelfde brochure die Desideria in haar droom had gezien. Toen José ouderling Stewart over Desideria's droom vertelde, gaf de zendeling José een paar andere brochures van de kerk mee, want *Voz de Amonestación* was nog niet klaar. In zijn dagboek maakte ouderling Stewart melding van het interessante gesprek.³

Veel stoffige kilometers later was José weer terug bij zijn moeder. Toen Desideria hoorde dat de brochure echt bestond, wist ze dat haar droom klopte. Alles wat in de brochures stond die José had meegenomen, dronk ze in zich op. De fundamentele leerstellingen van het evangelie die erin beschreven werden, raakten haar tot diep in haar ziel. Ze wilde zich laten dopen.

Gevonden door een zendeling

Omdat ouderling Stewart nog aan *Voz de Amonestación* werkte, werd ouderling

Melitón Trejo, een zendeling uit Spanje, naar Nopala gestuurd om Desideria en José op te zoeken. Op 22 april 1880 doopte ouderling Trejo Desideria Quintanar de Yáñez, José Maria Yáñez en José's dochter Carmen. Desideria was de 22e persoon die zich in het zendingsgebied Mexico liet dopen en de eerste vrouw in midden-Mexico.⁴

Later die maand ging José weer naar Mexico-Stad en kwam hij met 10 exemplaren van *Voz de Amonestación* terug. Eindelijk zag Desideria de brochure uit haar droom. Voor haar was de brochure een tastbare herinnering hoe de Heer haar persoonlijk had benaderd en haar naar het herstelde evangelie had geleid.

Het eerste Spaanse Boek van Mormon

Op haar 72e merkte Desideria dat haar gezondheid achteruitging. In 1886 kon ze haar huisje in San Lorenzo bij Nopala niet meer uit. Op een noodlottige avond braken dieven bij haar in, sloegen haar en gingen er met \$3.000 vandoor.⁵ Desideria overleefde het. In plaats van te wanhopen, wachtte Desideria in geloof af tot de Heer haar zou helpen. Door de droom wist ze al dat de Heer Zich van haar situatie bewust was.

Toen, in oktober 1886, brachten een apostel en twee zendingspresidenten onverwacht een bezoek aan het gebied. José Yáñez vertelde hun over zijn moeders beproevingen. Snel gingen de broeders naar Desideria's huis. Desideria was verrukt om ouderling Erastus Snow van het Quorum der Twaalf Apostelen te ontmoeten en hem zijn handen op haar hoofd te laten leggen voor een priesterschapszegen.

Tijdens het bezoek van deze broeders verraste de nieuwe zendingspresident, Horace Cummings, Desideria met belangrijk nieuws. Hij zei haar dat in Salt Lake City de eerste Spaanse vertaling van het hele Boek van Mormon bijna klaar was. Snel vroeg Desideria om een exemplaar van deze Schriftuur die binnenkort zou verschijnen.

Een maand later ging president Cummings weer bij Desideria langs om een exemplaar te brengen. Over deze ervaring schreef hij: 'Oude zuster Yáñez bezocht, een invalide vrouw; heb haar een ongebonden exemplaar van het Boek van Mormon gegeven dat ik in Utah had opgevraagd. Het was het eerste Spaanse exemplaar dat iemand in Mexico heeft ontvangen. [...] Ze leek er erg blij mee.'⁶ Dit zou de laatste keer van haar leven zijn dat Desideria door een zendingeling werd bezocht.

Afgelegen maar niet vergeten

In 1889, niet meer dan 10 jaar nadat het herstelde evangelie in midden-Mexico was geïntroduceerd, kregen de kerkleiders het idee om de beperkte financiële middelen van de kerk anders te gaan gebruiken en kolonies in Noord-Mexico te vestigen. Toen de zendingelingen naar het noorden vertrokken, voelden de leden rond Mexico-Stad, op ongeveer 1600 km van de kolonies, zich als schapen zonder herder. Hoewel ze nog wel haar familie om zich heen had, besepte Desideria dat ze nu alleen in het evangelie stonden. Dat betekende dat ze in dit leven nooit de gelegenheid zou hebben om lid te worden van de zustershulpvereniging of de zegeningen van de tempel te ontvangen.

Maar ze wist dat de Heer haar kende. Door middel van zijn dienstknechten had de Heer duidelijk gemaakt dat hij voor ieder afzonderlijk lid van zijn kudde wilde zorgen. Vanwege haar droom, de priesterschapszegen en het Boek van Mormon kon Desideria getuigen van haar absolute zekerheid dat God voor haar geestelijk en stoffelijk welzijn zorgde. Hoewel deze kennis haar niet vrijwaarde tegen beproevingen en problemen, gaf die haar het vertrouwen dat de Heer haar last altijd zou verlichten.

Een blijvend erfgoed

In 1903 keerden zendelingen voor het eerst sinds 1886 naar Zuid-Mexico terug. Daar ontmoetten ze José, die vertelde over Desideria's volharding tot het eind en haar erfgoed van geloof. Hij zei dat zowel zijn vrouw als zijn moeder 'met onwrikbaar geloof in het mormonisme was gestorven' en dat ook hij de hoop had om 'in het mormonisme te sterven'.⁷

Na haar droom had Desideria haar voet op het evangeliepad gezet en was ze een latina pionier van de kerk geworden. Het zaadje van geloof dat in 1880 door een droom was gezaaid, was niet verloren gegaan. Het was gaan groeien toen Desideria haar doopverbond sloot en haar beproevingen met geloof doorstond. Desideria had

makkelijk geestelijk af kunnen sterven toen zij en haar familie los van de rest van de kerk kwamen te staan, maar ze hield zich aan het evangelie vast. Ze wist dat God haar kleine stukje van de wereld liefhad en verzorgde.

Hoewel ze haar huis niet uitkon, werd ze een voorbeeld van geloof, inzet, gehoorzaamheid en standvastigheid, niet alleen voor haar familie maar ook voor ieder van ons in onze pogingen om de pioniersgeest uit te dragen. ■

NOTEN

1. Zie Alonzo L. Taylor Mission Papers, 10 juli 1903, en Mexican Mission Manuscript History and Historical Reports, 7 juli 1903, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis, Salt Lake City.
2. Zie Taylor Mission Papers, 10 juli 1903, en James Z. Stewart Papers, 17 februari 1880, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
3. Zie Stewart Papers, 17 februari 1880.
4. Zie Moses Thatcher, dagboek, 20 november 1879, en Stewart Papers, 26 april en 20 juni 1880, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis. Desideria was de eerste vrouw die zich liet dopen nadat het zendingsgebied Mexico in 1879 in Mexico-Stad was geopend. Maar dankzij een korte zending naar de noordelijke stad Hermosillo in 1877 werden er vijf personen in een nabijgelegen dorp gedoopt, waaronder Maria La Cruz Paros, de eerst bekende Mexicaanse bekeerlinge. In de officiële verslagen van Moses Thatcher over het zendingsgebied Mexico wordt Desideria Yáñez de eerste bekeerlinge genoemd, maar in feite was ze dus de tweede. Zie ook Louis Garff Reminiscences, ongedateerd, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
5. Zie Horace H. Cummings Papers, 24 oktober 1886, Bibliotheek voor kerkgeschiedenis.
6. Cummings Papers, 29 november 1886.
7. Taylor Mission Papers, 10 juli 1903.

ALS PARTNERS VAN GOD onze zoon opvoeden

Kami Crookston

Als ik over het ouderschap nadacht, beeldde ik me altijd voorbeeldige kinderen met mooie, onberispelijke kleding in. Ik begreep al gauw dat de realiteit anders was. Ik legde me neer bij de rommel en de loopneuzen omdat die onverbrekkelijk verbonden zijn met de grootste zegeningen die ik me ooit kon inbeelden. Maar ik had nooit gedacht dat de opvoeding van mijn kinderen, met name die van mijn zoon, Brad, zo moeilijk zou zijn.

Brad was een onschuldige, normale baby, maar al gauw merkten we dat hij anders was. Hij was zo agressief dat hij niet zonder mijn man of mij naar de kinderkamer kon. Toen hij ouder werd en met andere kinderen ging spelen, moesten we hem voortdurend in de gaten houden. We vroegen advies, maar kregen steeds te horen dat we hem strenger moesten aanpakken. We hebben alles geprobeerd: we zochten informatie op het internet, lazen boeken over opvoeding, en vroegen dokters en familieleden om advies. Toen Brad naar school ging, kreeg hij tenslotte de diagnose van attention deficit hyperactivity disorder, of ADHD. Daarnaast bleek hij nog een heleboel andere problemen te hebben.

We kregen voor het eerst een sprankje hoop. Nu de diagnose was gesteld, kon de behandeling beginnen. We hoopten dat de medicatie bij Brad even goed zou aanslaan als bij andere kinderen. Helaas werd het gedrag van Brad er alleen maar erger op en zijn medicatie werd stopgezet. Ik voelde alle hoop verdwijnen.

Toen Brad zes jaar was, kreeg hij op een dag weer een van zijn talrijke driftbuien. Ik kon het niet meer aan. Ik ging naar mijn kamer om tot mijzelf te komen terwijl de tranen over mijn wangen rolden. Ik bad dat ik zo meteen kracht mocht krijgen voor het bedritueel. Hoe kon ik dit ooit volhouden? Ik had het gevoel dat dit meer was dan ik kon

*Toen ik besepte
hoe ik een
beroep kon doen
op geestelijke
hulpmiddelen,
vond ik vanzelf
meer manieren
om mijn zoon te
helpen en mijn
eigen moeilijk-
heden het hoofd
te bieden.*

Mijn man en ik hadden veel hulpmiddelen onderzocht en gevonden, maar het belangrijkste waren we vergeten: het gebed.

verdragen. Wist mijn hemelse Vader wel hoe moeilijk dit was? Ik redeneerde dat Hij deze last van mij zou wegnemen en mijn zoon een normaal leven zou schenken als Hij werkelijk van mij hield. Die gedachten en gevoelens bleven door mijn hoofd spoken naarmate mijn beproeving erger en niet beter werd.

De ware aard van beproevingen

Ik dacht dat ik beproevingen begreep. We moeten ze doorstaan net als metaal dat in een hoogoven wordt gezuiverd. We gaan het vuur in en er weer uit, waarna ons leven in de plooi valt tot er weer een periode van verhitten en afkoelen aanbreekt. Maar deze beproeving sleepte al jaren aan en er kwam maar geen verbetering. Er lag een enorme last op mijn schouders en ik voelde me zo hulpeloos dat ik neerknielde.

Ik besepte dat ik naar de tempel moest gaan voor troost en inzicht. Door inspiratie kwam ik te weten dat wij onze beproevingen en hun tijdsduur niet te kiezen hebben. We kunnen echter wel bepalen wat we in tijden van beproeving denken en doen.

Ik begreep dat ik mezelf zo beklaagde omdat ik mij had overgegeven aan zelf-medelijden. Eerst besloot ik alle negatieve gedachten uit te bannen, zoals 'Dit is niet eerlijk', 'Ik kan dit niet', 'Waarom kan Brad niet normaal doen?', en de ergste: 'Wat ben ik toch een slechte moeder'. Ik spande mij in om het negatieve stemmetje in mijn hoofd het zwijgen op te leggen en daardoor kon ik met meer geduld en liefde met al mijn kinderen praten.

Ik leerde ook positieve gedachten ontwikkelen. Ik zei

tegen mezelf: 'Je bent goed bezig' en ik gaf mezelf complimentjes, zoals 'Je bent rustig gebleven en je hebt niet geschreeuwd. Goed gedaan!'

Vertrouw op God

Na een bijzonder zware dag vroeg ik mijn man om een zegen. Terwijl hij mij die zegen gaf, herinnerde ik mij dat ik een dochter van God ben, dat Hij mijn behoeften kent en dat mijn zoon een zoon van God is. Brad was eerst Gods zoon, en mijn man en ik zijn de partners van God waar het Brad betreft. Ik besepte dat ik niet alle hulpmiddelen van dit partnersverband had benut. Mijn man en ik hadden veel hulpmiddelen onderzocht en gevonden, maar het belangrijkste waren we vergeten: het gebed.

Ik begon dagelijks in gebed te vragen hoe ik Brad kon helpen. Als hij een emotionele uitbarsting had, bad ik kort om inspiratie voordat ik naar hem toeging. Naarmate ik meer op God vertrouwde voor steun en inspiratie voor mijn zoon, zag ik wat ik voor hem kon betekenen en kon doen. Ik trachtte de woorden van Alma na te leven: 'Dit is mijn roem: dat ik wellicht een werktuig in de handen Gods mag zijn' (Alma 29:9).

Er trad meteen een verandering in. Er kwamen ideeën en manieren in mij op om Brad te helpen. Ik maakte gebruik van de gezinsavond en bad om te weten wat ik moest onderwijzen. Ik las aandachtig in de Schriften en ik merkte dat ze uitstekend advies voor ouders bevatten. Ik kreeg meer hoop en gemoedsrust.

Naarmate ik het idee dat mijn man en ik partners van God zijn waar het de opvoeding van onze kinderen betreft, meer

toepaste, en de hulpmiddelen gebruikte die Hij ons heeft gegeven, begon ik steeds meer op God te vertrouwen. Ik zag in dat mijn kennis als ouder beperkt was, maar dat mijn liefhebbende hemelse Vader, die alles weet en meer van mijn zoon houdt dan ik, mij een betere, sterkere moeder kon helpen worden. En hoewel ik af en toe nog struikel, weet ik waar ik hulp kan vinden. Ik begrijp nu dat aan sommige beproevingen geen termijn verbonden is. Maar als ik mijn blik op de eeuwigheid gericht houd, zal God mij helpen.

Vreugde vinden in de kleine dingen

In moeilijke tijden heb ik geleerd om vreugde te vinden in de kleine dingen, de geschenken die we krijgen. Als mijn zoon me spontaan een kus geeft, ben ik dankbaar. Toen ik zag dat er niemand naast mijn zoon in de bus zat, voelde ik mij gezegend door deze Schrifttekst: 'Ik zal voor uw aangezicht uit gaan. Ik zal aan uw rechter- en aan uw linkerhand zijn, en mijn Geest zal in uw hart zijn, en mijn engelen zullen rondom u zijn om u te schragen' (LV 84:88). Ik wist dat Brad niet alleen was en dat ook nooit zal zijn.

Wij zijn een eeuwig gezin, en met de hulp van mensen die van ons houden en dankzij onze liefhebbende hemelse Vader die over ons waakt, kan ik de kleine dingen van het dagelijks leven waarderen, en de vreugde en het geluk voelen die voor ons zijn weggelegd. Dankzij deze kleine zegeningen en de hulp van de Heer kan ik mijn volledige potentieel bereiken, hoelang ik er ook over doe. ■

De auteur woont in Utah (VS).

Toen Murilo zich op zestienjarige leeftijd liet dopen, was zijn hele familie tegen zijn beslissing. Toen hij op zending geroepen werd, gooiden zijn ouders zijn zondagse kleren weg en verboden hem op zending te gaan. Hij bracht uiteindelijk zijn familie tot de kerk, maar hij voelde zich onwaardig omdat hij geen zending had vervuld.

FOTOGRAAF CODY BELL

Murilo Vicente Leite Ribeiro

Goiânia (Brazilië)

Ik had het erg moeilijk als jongeman die geen zending vervulde. Ik voelde mij minderwaardig tegenover mijn vrienden die op zending waren, en ik voelde me eenzaam in de kerk. Sommige mensen dachten dat ik niet op zending ging omdat ik onwaardig was. Maar ik deed mijn best om standvastig in het geloof te blijven.

Toen we jaren later een nieuw ringpresidium zouden krijgen, maakte ik kennis met ouderling Jairo Mazzagardi van de Zeventig. Hij vroeg naar mijn zending.

‘Ik heb geen zending vervuld’, antwoordde ik, en ik begon te huilen.

Hij zei: ‘Broeder Murilo, kijk niet achterom, kijk vooruit. Wie achterom kijkt, loopt achteruit, en wie vooruit kijkt, loopt voorwaarts. U bent rein.’

Het was alsof er een zware last van mijn schouders werd genomen.

Hij zei dat ik mijn vrouw moest gaan halen en riep mij vervolgens als ringpresident.

Lees meer over het verhaal van Murilo in de online Liahona op lds.org/go/71738.

Ik ging aan de slag als jeepneychauffeur en handelsvertegenwoordiger om in onze basisbehoeften te voorzien.

PLATZAK MAAR BOORDEVOL GELOOF

Na mijn zending in het gebied Cagayan de Oro (Filipijnen) was ik vastbesloten om de raad van de profeet en apostelen op te volgen door in de tempel te trouwen. De meeste van mijn familieleden en vrienden die geen lid van de kerk waren, en zelfs enkele leden, zeiden dat ik eerst een diploma of een goede baan moest hebben voor ik aan trouwen dacht. Ik had geen van beide toen we ons verloofden.

Ik was bang voor de toekomst, maar herinnerde me het verhaal van de zendingsoproep van president Gordon B. Hinckley (1910–2008). Toen hij zich op zijn zending voorbereidde, heerste er een economische crisis en had hij veel zorgen. Vlak voor hij vertrok, gaf zijn vader hem een kaartje waarop vijf woorden stonden: 'Wees niet bevreesd, geloof alleen' (Markus 5:36). Ik dacht ook aan de woorden van mijn bisschop:

'Heb geloof. God zal voor je zorgen.' Die woorden gaven me de moed en kracht om door te gaan.

Ik was platzak, maar huwde met mijn lieve verloofde in de Manilatempel (Filipijnen). Kort daarop vond ik een baan, maar ik moest op zondag werken. Ik wilde de sabbat heiligen en nam dus vrij snel ontslag. Velen vroegen zich af waarom ik ontslag genomen had, maar ik volhardde en bleef deze woorden herhalen: 'Heb geloof. God zal voor je zorgen.'

Ik ging aan de slag als jeepneychauffeur en handelsvertegenwoordiger om in onze basisbehoeften te voorzien en de geboorte van ons eerste kindje voor te bereiden. Mijn vrouw merkte dat ik door al dat werken uitgeput was. Ze zei dat ik terug naar school moest gaan, maar ik dacht dat het moeilijk zou zijn om te werken, mijn kerkroepingen uit te voeren én te studeren.

Ik had gelijk; het *was* moeilijk. Maar we deden ons best om de geboden te onderhouden. We hadden vaak geld tekort, maar met de hulp van het permanent studiefonds van de kerk kon ik voor de geboorte van ons tweede kindje mijn diploma behalen. Ik ging aan de slag als leerkracht op een middelbare school en werd uiteindelijk seminarie- en instituutskoördinator.

Door de raad van de profeet en andere kerkleiders op te volgen, kwam ik erachter dat het huwelijk ons in staat stelt om geestelijk te groeien en volwassen te worden. Mijn huwelijk en het evangelie zijn mij tot zegen geweest.

We hoeven zelfs in de moeilijkste omstandigheden niet bang te zijn. We moeten gewoon ons best doen en deze woorden onthouden: 'Heb geloof. God zal voor je zorgen.' ■

Richard O. Espinosa, Tarlac City (Filipijnen)

TROOST NA EEN MISKRAAM

Toen ik achttien weken zwanger was, werd ik op een ochtend wakker met wat bloedverlies. Ik maakte me zorgen toen het bloeden niet ophield. Dus ging ik naar de spoedafdeling van het ziekenhuis.

Tijdens de lange rit naar het ziekenhuis hoopte en bad ik dat alles in orde was. In het ergste geval, zo redeneerde ik, zou de dokter me een paar dagen bedrust voorschrijven.

Toen ik in het ziekenhuis aan de beurt was, liet de dokter enkele onderzoeken doen. Het bleek dat het hartje van de baby niet klopte. De diagnose was 'prenatale sterfte.' De dokter kon er niets meer aan doen; dus liet hij mij gaan.

Verdrietig en bang ging ik naar huis. Ik kon die nacht niet slapen. Toen ik de volgende ochtend opstond, had ik het idee dat ik naar de vroege begiftigingsdienst in de tempel moest gaan.

Tegen het eind van de dienst keek ik naar de trouwring en de verlofingsring om mijn vinger. Ik had ze geërfd van de overgrootmoeder naar wie ik was genoemd. Ze was overleden toen ik vijf jaar was en onlangs had ik haar levensverhaal gelezen. Ik herinnerde me dat zij veel miskramen had gehad toen ze tussen de twintig en dertig was.

Ik had de hele ochtend tegen de tranen, het verdriet en de angst gevochten, maar op dat ogenblik werd ik door een golf van vrede overspoeld.

Ik voelde me getroost. Mijn overgrootmoeder had net zulke beproevingen als ik meegemaakt en de Heiland had haar geholpen. Ik was gerustgesteld dat Hij mij ook zou helpen.

'Hij zal hun zwakheden op Zich nemen, opdat zijn binnenste met barmhartigheid zal worden vervuld, naar het vlees, opdat Hij naar het vlees zal weten hoe zijn volk te hulp te komen naargelang hun zwakheden' (Alma 7:12).

Ik ben innig dankbaar voor de vrede die we in de tempel ervaren, voor een erfgoed van getrouwe voorouders en bovenal voor het zoenoffer van de Heiland Jezus Christus. ■
Emily Miller, Texas (VS)

Mijn trouwring en mijn verlofingsring waren van mijn overgrootmoeder geweest. Ik herinnerde me dat zij veel miskramen had gehad.

EEN LIFT GEVEN EN OVER HET EVANGELIE VERTELLEN

Ik reed 's zondagochtends op weg naar de kerk door het stille, rustige platteland van Engeland. Ik zag onderweg een bejaarde dame aan de kant van de weg staan. Ik had amper tijd om te beslissen of ik zou stoppen en haar te vragen of ze een lift nodig had.

Ik kreeg het gevoel dat ik moest stoppen. Ze vertelde dat haar naam Mary was en dat ze net op die plek was aangekomen. Ik besepte dat als zij enkele seconden later was geweest of ik enkele seconden eerder, we elkaar zouden hebben gemist. Het kwam perfect uit!

Zij vertelde me wat haar bestemming was en dat was in de buurt van het kerkgebouw. Ik legde uit dat ik op weg was naar de kerk en vroeg of zij die kende. Zij antwoordde

dat zij in de Heiland geloofde, maar slechts weinig wist over de Heiligen der Laatste Dagen. Onderweg vertelde ik haar over het evangelie.

Toen ik Mary op haar bestemming afzette, zei ik haar dat ik haar na de kerkdiensten mee terug kon nemen. Zij stemde in en we spraken met elkaar af bij de kerk. Bij aankomst in de kerk ging ik naar de zendelingen en vroeg hun of ze een exemplaar van het Boek van Mormon hadden dat ik aan mijn nieuwe vriendin kon geven. Toen ze na afloop bij de kerk aankwam, waren de leden vriendelijk en gaven zij hun getuigenis aan haar.

Tijdens de terugrit legde ik Mary uit dat ze meer over Jezus Christus kon leren als zij het Boek van Mormon las. Ik vertelde haar ook waar zij het verslag van het bezoek van de Heiland

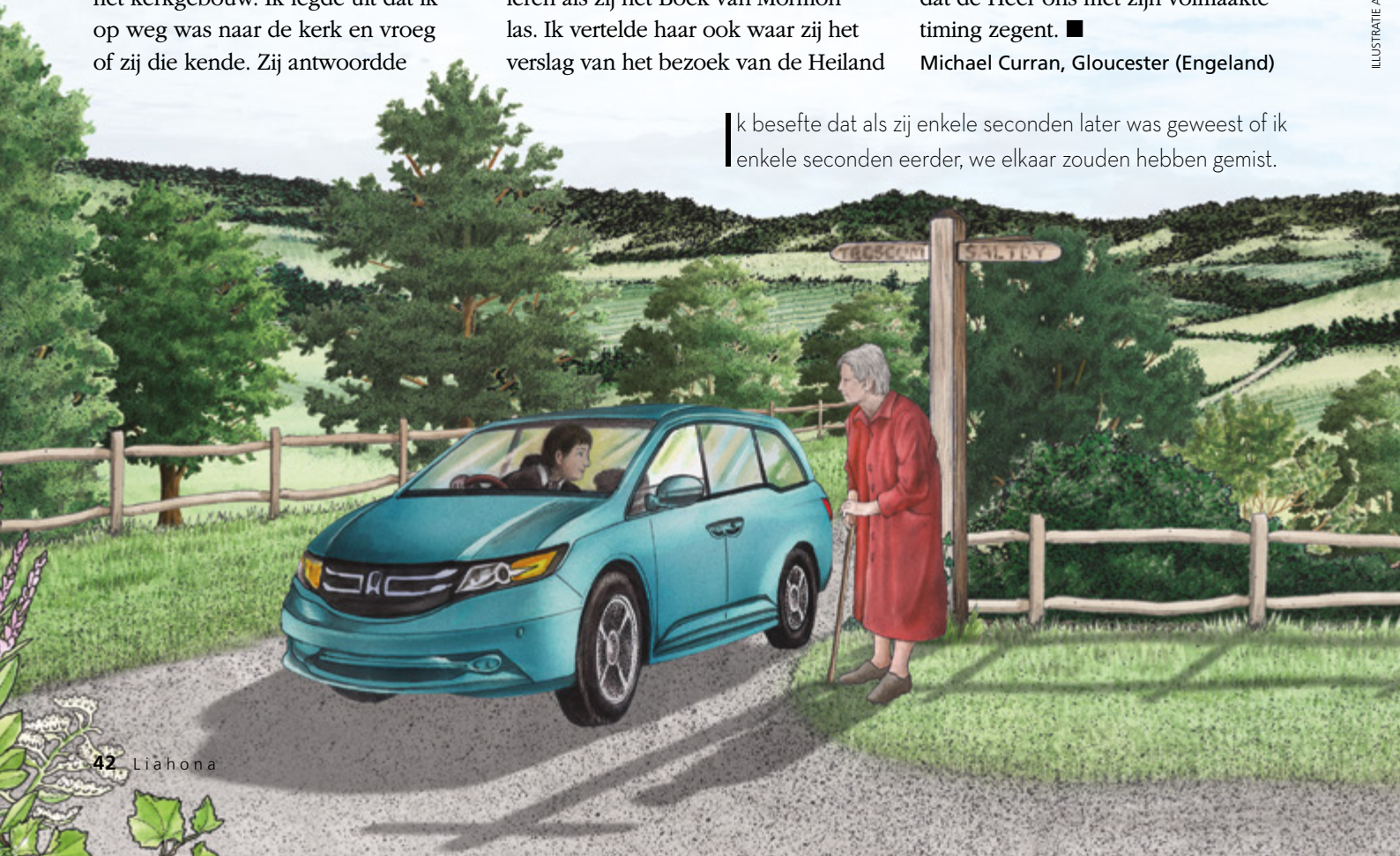
aan de Nephieten kon vinden. Hoewel zij de Heiligen der Laatste Dagen slechts kort had ontmoet, wist ik dat ze iets had gevoeld. Ik zette Mary af waar ik haar had opgepikt. Ik verwachtte niet dat ik haar weer zou zien.

De volgende dag, op weg naar huis van het werk, moest ik door een omleiding een andere weg nemen dan ik gewend was. Tot mijn verbazing zag ik Mary daar! Toen ze me zag, glimlachte ze. Ik gaf haar met liefde en plezier een lift.

Ik heb Mary sindsdien niet meer gezien, maar telkens als ik hieraan terugdenk, ben ik dankbaar dat de Heer mij de mogelijkheid gaf om over het evangelie te vertellen. Ik weet dat de Heer ons met zijn volmaakte timing zegent. ■

Michael Curran, Gloucester (Engeland)

Ik besepte dat als zij enkele seconden later was geweest of ik enkele seconden eerder, we elkaar zouden hebben gemist.

ENGELN BRACHTEN LICHT IN MIJN HUIS

Op een zondagochtend vroeg iemand of ik graag huisonderwijzers op bezoek zou krijgen. Ik was onlangs gescheiden en had het moeilijk als alleenstaande moeder met twee kleine kinderen. Ik zei dat ik een bezoekje op prijs zou stellen. Ik was verbitterd vanwege mijn omstandigheden en had het gevoel dat ik er alleen voor stond.

De week daarop kwamen twee fijne broeders op bezoek. Ze stelden mij de gebruikelijke vragen en brachten mijn gezin een korte evangelieboodschap.

Toen vroegen deze fijne broeders: 'Zuster Nereida, wat kunnen wij voor u doen?'

Zonder erbij na te denken, antwoordde ik dat de lamp op de trap naar de eerste verdieping stuk was.

Ik had wel andere gloeilampen maar ik kon niet tot bij de lamp komen en ik wilde geen ladder op de trap zetten. Ik zei ook dat de tuinverlichting niet werkte.

Ze stonden meteen op. De ene liep naar zijn auto om gereedschap te halen. Hij was bijna 1,90 m lang, dus het was voor hem geen probleem om de gloeilamp op de trap te vervangen. Intussen was zijn collega naar de tuin gegaan en had hij gezien dat er iets mis was met de elektrische bedrading. In een handomdraai had hij het probleem opgelost.

Ik ben mijn huisonderwijzers al jaren erg dankbaar voor hun goede daden, hun liefde en toewijding en voor de waardevolle les die ze mij hebben geleerd. Mijn huisonderwijzers waren

echte engelen die niet alleen ons huis van licht voorzagen maar ook licht in de duisternis brachten dankzij de vrede, hoop en veiligheid van het evangelie. ■

Nereida Santafe,
Gran Caracas (Venezuela)

HET ENIGE DAT ME REDDE

Shuho Takayama zoals verteld aan Ana-Lisa Clark Mullen

Golf is een populaire sport in Japan, dus toen ik veertien was, begon ik te golfen zodat ik tijd met mijn vader kon doorbrengen. Ik vond het onmiddellijk leuk en uiteindelijk begon ik alleen te oefenen en speelde ik in het golfteam van mijn middelbare school. Ik sloot vriendschap met mijn teamgenoten en trainers. Ik droomde ervan een professioneel golfer te worden en zij spoorden me aan om die droom uit te laten komen.

Ik werkte hard, niet alleen om mijn spel te verbeteren, maar ook aan mijn studie en ik behoorde tot de besten van mijn klas toen ik afstudeerde.

Op de hogeschool had ik onmiddellijk een geweldige verstandhouding met mijn golftrainer en mijn teamgenoten. Zij waren beter dan ik, dus deed ik mijn uiterste best om hen bij te houden. Sommige teamgenoten maakten een opmerking over mijn opmerkelijke voornaam: Shuho. Ik legde hun uit dat mijn Koreaanse grootmoeder van moederskant de naam had gekozen en dat het in

**Door een
onverwachte
vriendschap
kwam ik vanuit
de duisternis in
het licht.**

het Koreaans 'mooie berg' betekent. Vanaf dat moment voelde ik hun houding ten opzichte van mij veranderen, besmet door de spanning die al vele generaties tussen mensen in Japan en Korea heerst.

Ze begonnen me 'de Koreaanse jongen' te noemen en zeiden dat ik de goede naam van de hogeschool zou schaden. In plaats van mij samen met hen golf te laten oefenen, moest ik de toiletten schoonmaken.

Het werd steeds zenuwslopend om bij het team te zijn. Omdat ik ver van huis was, voelde ik me op mezelf aangewezen. Ik probeerde

mijn droom vol te houden en opnieuw in een goed blaadje te komen bij mijn trainer en mijn team. Maar na twee jaar kon ik hun hardvochtigheid niet meer aan. Ik ging dus naar huis.

Het was een donkere tijd voor me. De stress veroorzaakte psychologische en lichamelijke klachten. Mijn gevoel van eigenwaarde was twee jaar lang belaagd. Mijn droom om een professionele golfer te worden, was vervlogen. Ik wist niet meer wat ik moest doen. En ik was

boos. Ik was op iedereen boos: de trainer, mijn teamgenoten en mijn ouders. Ik was zo boos dat mijn gedachten mij angst aanjoegen. Ik had geen vrienden en ik kon niet met anderen omgaan of ze vertrouwen. Zes maanden lang verliet ik het huis alleen om naar de fitness te gaan.

In die periode sloot ik vriendschap met Justin Christy die ik in de fitness had leren kennen. Toen ik hem de eerste keer zag, dacht ik dat hij een uitwisselingsstudent was. Ik twijfelde of ik hem zou aanspreken totdat ik hem met iemand in de fitness zag praten. Het verbaasde me dat hij Japans

sprak. Ik vond het nog steeds moeilijk anderen te vertrouwen, maar hij stelde voor om samen te trainen. Iets aan hem was anders, maar ik begreep toen niet goed wat. Als ik bij hem was, was ik kalm. Ik begon uit te kijken naar onze gezamenlijke training. Ik had iemand gevonden die ik als een vriend kon vertrouwen.

Nadat we enkele maanden samen hadden getraind, nodigde Justin me uit voor een maaltijd met een groep waarmee hij regelmatig at. Ik twijfelde, maar nadat hij me enkele keren had uitgenodigd, besloot ik mee te gaan naar wat een maaltijd voor jonge alleenstaanden in het huis van Richard en Corina Clark bleek te zijn. Ze heetten me hartelijk welkom in hun huis. Broeder Clark deed dat in het Japans en zuster Clark in het Engels. Ik begreep niet wat zij zei, maar ik probeerde haar een antwoord te geven. Hoewel verschillende mensen geen Japans spraken, waren ze een hartelijke en vriendelijke groep die van pret hield. Er werd veel gelachen.

Ik begon ook andere activiteiten voor jonge alleenstaanden bij te wonen en ik had nog nooit zoveel plezier met andere mensen gehad. Ik vroeg me af wat deze mensen zo vriendelijk maakte.

Rond die tijd vroeg Justin me naar mijn toekomstplannen. Ik stelde verbaasd vast dat mijn doelen stilaan veranderd waren. Ik antwoordde hem dat ik Engels wilde leren en dat ik

Ik besloot dat ik mensen wilde redden die zich in dezelfde situatie als ik bevonden.

iedereen te vriend wilde zijn, net zoals hij. Hij sprak over de gratis lessen Engels in zijn kerk. Ik ging naar de les Engels en ik ontmoette de zendingen. Hoewel ik nooit over God had nagedacht, wist ik dat ik naar de zendingen moest luisteren. Ze onderwezen mij de evangeliebeginnels en belden mij praktisch dagelijks op. Ze werden mijn goede vrienden. Dat maakte me erg gelukkig want ik had nog niet zo veel vrienden.

Ik ontmoette steeds meer kerkleden die samen met mij de lessen van de zendingen bijwoonden en ik sloot een hechte vriendschap met hen. Zij onderwezen me in het evangelie en waren mij tot voorbeeld. Justin sprak met mij over het Boek van Mormon en de verhalen erin. Daarom wilde ik het boek zelf lezen. Een andere vriend, Shingo, besteedt veel aandacht aan details en hij besprak de leerstellingen zo met mij dat ik ze makkelijk kon

begrijpen. Aan het einde van onze gesprekken gaf hij altijd zijn getuigenis.

Ik had iets gevonden waarin ik geloofde en een plaats gevonden waar ik me thuis voelde. Nadat ik gedoopt en bevestigd was, begon ik aan een zending te denken, maar de twee jaar die ik er aan moest besteden, baarden me zorgen. Ik besprak de zending met veel mensen, vooral mijn vrienden die teruggekeerde zendingen waren. Ik dacht er veel over na en ik beseftte dat het evangelie het enige was dat mij

had kunnen redden.

Ik weet dat God me alles heeft gegeven: mijn dromen, hoop, vrienden, en vooral liefde. Het evangelie hielp mij om uit de duisternis in het licht te komen. ■

De auteur woont in Tokio (Japan).

WEES EEN VOORBEELD

‘Ieder van ons is met de gave van het licht van Christus geboren.

Als we het voorbeeld van de Heiland volgen en leven zoals Hij leefde en zoals Hij ons leerde, zal dat licht in ons branden en de weg voor anderen verlichten. [...]

Ik weet zeker dat er binnen onze invloedssfeer mensen zijn die eenzaam, ziek of ontmoedigd zijn. Wij zijn in de gelegenheid hen te helpen en hun geest op te beuren.’

President Thomas S. Monson, ‘Wees een voorbeeld en een licht’, *Liahona*, november 2015, 86.

Hoe ik Shuho over het evangelie vertelde

Justin Christy

Toen ik Shuho bij de fitness ontmoette, vertelde hij me dat hij Engels wilde leren en op een uitwisselingsprogramma voor golf wilde gaan. Ik vertelde hem over de lessen Engels in de kerk, maar het duurde enkele weken voor wij die konden bijwonen. Ondertussen spraken we tijdens onze gezamenlijke trainingen veel over evangelieonderwerpen, over het Boek van Mormon en over het leven in het algemeen.

De vriendschap en het voorbeeld van de kerkleden die hij ontmoette, trokken zijn aandacht en droegen bij aan zijn studie van het evangelie. De Geest leidt tot bekeering; wij brengen alleen de boodschap en ondersteunen mensen terwijl zij zelf de beslissing nemen.

Ik werd erg zenuwachtig als ik nadacht over het evangelie verkondigen. Maar ik heb ontdekt dat we, als we gewoon op het juiste moment iets zeggen, gelegenheden tot zendingswerk krijgen. Al wat we moeten doen, is mensen uitnodigen voor een kerkelijke activiteit of bijeenkomst. Als we onbevooroordeeld blijven, zijn er altijd gelegenheden om het evangelie uit te dragen. ■

De belangrijkste rol spelen

Annie McCormick Bonner

Toneel was mijn passie! Als jongvolwassene stortte ik me helemaal op het toneel, op acteren en zingen. Ik was met talent gezegend en hoopte er mijn beroep van te maken. Ik kreeg de meest uitdagende rollen en gedroeg me altijd professioneel om het respect van mijn medespelers te verdienen.

Ik was opgetogen toen de belangrijkste regisseur in onze omgeving mij vertelde dat hij audities voor een operette zou houden, en mij uitnodigde om mee te doen. De opvoering zou in het meest prestigieuze theater van de omgeving worden gehouden, en het leek erop dat mijn vriend de regisseur voor mij al de hoofdrol in gedachten had.

Het script was niet vóór de auditie in te zien, maar de operette was gebaseerd op een roman van een filosoof uit de achttiende eeuw. En ik had die al gelezen. Ik oefende ook de muziek

voor de opvoering, die bijzonder mooi, maar uitdagend was.

De auditie ging goed en ik kreeg al gauw te horen dat ik de hoofdrol had! Ik beschouwde deze rol als een grote kans.

Ik was opgetogen — totdat ik het script kreeg. Toen ik het las, smolt mijn opgetogenheid als sneeuw voor de zon. De roman en de muziek waren fatsoenlijk, maar het script was oneerbiedig en de regie bevatte suggestieve en ongepaste aanwijzingen. Ik wist dat ik niet aan deze productie moest meedoen. Ik was vreselijk teleurgesteld.

Plotseling stond ik voor een dilemma. Als een acteur een rol heeft aangenomen, wijst hij die volgens de theateretiquette niet meer af omdat er geen tijd is om wijzigingen in de rolbezetting aan te brengen. Als ik me nu terugtrok, zou dat als erg onprofessioneel beschouwd worden. Ik was bang het vertrouwen van de toneelgroep kwijt te raken, de regisseur te beleedigen, en zelfs de kans te missen om ooit nog ergens anders op te treden.

Natuurlijk was ik in de verleiding

Ik had net de grootste rol van mijn leven gekregen. Ik was opgetogen — totdat ik het script kreeg.

om te rationaliseren! Een stemmetje in mijn hoofd zei: 'Je kunt het nu niet opgeven. Zo slecht is het script niet. De goede kanten van de show maken de ondeugende goed.' Maar de Heilige Geest stond mij in de coulissen van mijn hart geduldig en standvastig te souffleren dat ik me uit de operette terug moest trekken.

Ik wist wat ik moest doen. Ik pakte bevend de telefoon en belde de regisseur.

'Hallo meneer', zei ik toen hij de telefoon had aangenomen. 'U spreekt met Annie.'

'Annie! Ik ben zo enthousiast over de show. Heb je het script gekregen?'

'Ja, ik heb het, en ik ... ik ...'

Ik barstte in tranen uit. Over onprofessioneel gesproken!

Op de een of andere manier slaagde ik erin om tussen het snikken door aan de regisseur uit te leggen waarom ik niet kon meedoen. En toen wachtte ik op het einde van de wereld.

De beste man lachte. Hij respecteerde mijn keus. Eerst probeerde hij me te overtuigen om toch mee te doen maar uiteindelijk gaf hij toe. Hij zei dat hij toch nog weg van me was, ook al wilde ik niet aan zijn operette meedoen. En hij vroeg me gewoon om hem meteen het script te brengen zodat hij het aan iemand anders kon geven. Ik hing op, ernstig in verlegenheid gebracht door mijn gesnik, maar dankbaar voor de liefdevolle, begripvolle reactie van de regisseur.

Ik veegde mijn tranen weg, greep het script en sprong in de auto. Toen ik de motor startte, ging ook de radio aan. Die was op de plaatselijke klasieke zender afgestemd en tot mijn verbazing draaide die net de ouverture van diezelfde operette. Ik had die nog nooit op de radio gehoord.

Het voelde alsof mijn hemelse Vader deze muziek voor mij afspeelde. Hij wilde me laten weten dat Hij me liefhad en dat Hij mijn keuze goedkeurde. De muziek die mij over de

radiogolven bereikte was een uiting van Gods barmhartigheid. Daardoor voelde ik me met zijn liefde getroost.

Later ging ik naar de toneelschool. Daar bevond ik me vaker in soortgelijke omstandigheden. Soms kon ik vanwege de ongepaste inhoud niet aan bepaalde projecten meedoen. Die situaties waren nooit makkelijk of plezierig, maar ik kon er eleganter en zonder tranen mee omgaan. Misschien was mijn eerdere ervaring een voorbereiding op deze gelegenheden. Misschien leerde ik daardoor beter begrijpen wie ik ben en wie ik het liefste wil worden.

William Shakespeare heeft geschreven:

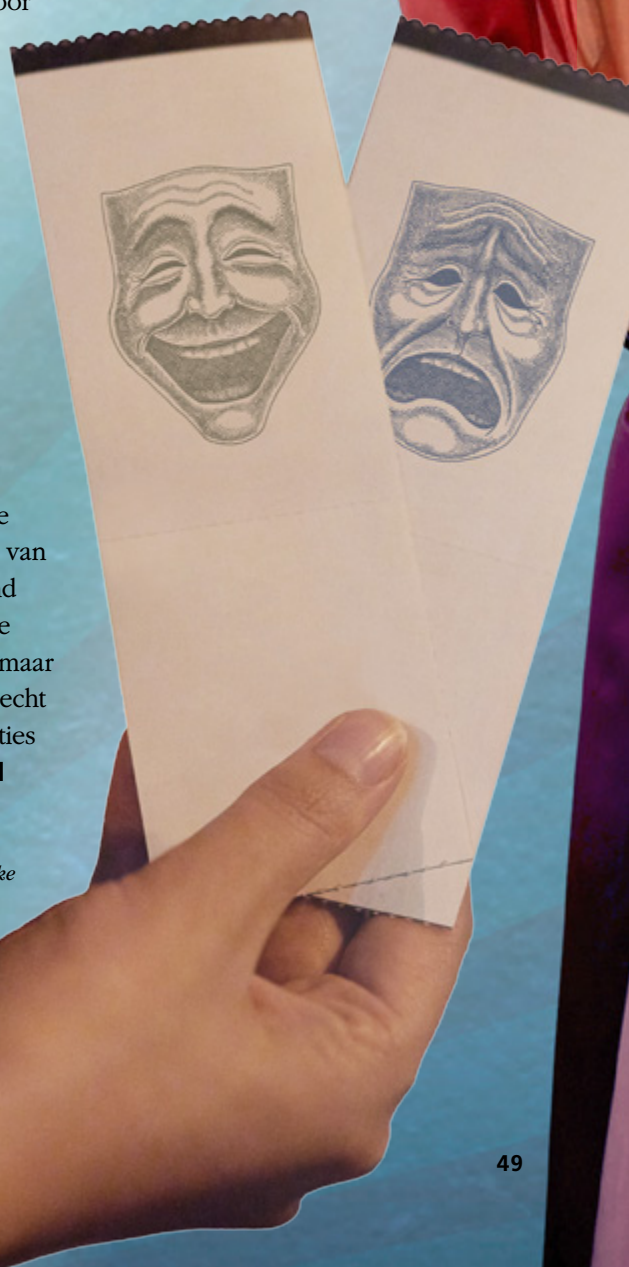
*'De wereld is een toneel,
En alle mensen zijn slechts
spelers.
Zij komen op en verdwijnen
van het toneel.
En ieder mens speelt in zijn
leven verschillende rollen.'*¹

Ik leer nu dat ik één rol te spelen heb die belangrijker is dan alle andere: die van een waar discipel van Jezus Christus. Het kan opwindend en bevredigend zijn om door onze omgeving toegejuicht te worden, maar alleen Gods goedkeuring doet er echt toe. We leveren onze beste prestaties als we de Meester leren volgen. ■

De auteur woont in Washington (VS).

NOOT

1. Naar William Shakespeare, *As You Like It*, tweede bedrijf, scène 7, regel 141-144.

De hele week **STERK**

Deze jongeren merken dat de Heer hen zegent als ze aan het avondmaal deelnemen en doordeweeks hun verbonden indachtig zijn.

Het is zondagavond. Morgen is het dus maandag — terug naar school, je werk, voetbaltraining, pianoles enzovoort. Je hebt het deze week erg druk! Maar je kunt het. Je kunt deze week al je taken volbrengen. Weet je waarom?

Omdat je geestelijke kracht kunt ontvangen. Elke zondag kun je aan het avondmaal deelnemen en je verbonden hernieuwen. Als je dat doet, de naam van Jezus Christus op je neemt, Hem indachtig bent en zijn geboden onderhoudt, zal zijn Geest *altijd* bij je zijn (zie LV 20:77, 79). Dat betekent dat je je deze week ongeacht de situatie geestelijk sterk kunt voelen.

We hebben aan enkele jongeren gevraagd hoe ze het avondmaal ervaren en hoe het hen sterkt als ze doordeweeks hun verbonden indachtig zijn. Dit hadden ze te vertellen. Misschien heb je wel iets vergelijkbaars meegemaakt!

ACHTERGROND EN BOVEN: FOTO'S GETTY IMAGES

Als ik de Heiland altijd indachtig ben, heb ik de moed om zware beproevingen het hoofd te bieden. In het laatste jaar van de middelbare school verhuisde mijn familie terug naar de Verenigde Staten. Ik bleef alleen in Australië achter om mijn schooljaar af te maken. Tijdens de vakantie ging ik ze in Amerika bezoeken. Maar toen ik daarna weer naar Australië vloog, voelde ik me enorm eenzaam. Plots besepte ik dat ik helemaal niet alleen was; dat was ik nooit en zal ik nimmer zijn. De Geest van de Heiland is altijd bij me als ik Hem probeer te volgen. Dat gaf me op dat moment heel veel troost.

Shannon S. (19), Sydney (Australië)

Als ik naar de avondmaalsgebeden luister, houd ik in gedachten dat de Geest bij me kan zijn als ik mijn deel van het doopverbond nakom. De week verloopt veel beter als ik de Geest bij me heb. Veel leerlingen op school vloeken en zeggen ongepaste dingen. Door mijn verbonden indachtig te zijn, kan ik hun woorden negeren en mijn leeftijdgenoten zelfs tot beter taalgebruik aansporen.

Jacob B. (14), Colorado (VS)

De naam van Jezus Christus op ons nemen betekent dat we onthouden dat zijn Geest altijd bij ons kan zijn en dat we het goede kiezen. Tijdens een verjaardagsfeestje waren mijn vrienden aan het drinken en ze boden mij ook alcohol aan. Ik zei nee. Toen kwam een van mijn vrienden van de kerk en zei dat we vanwege ons geloof geen alcohol drinken. Als ik de Heiland indachtig ben, is de Geest bij me en kan ik slechte dingen uit de weg gaan.

Miguel C. (16), Paraná (Brazilië)

Er was op school een meisje met een beperking. Veel leerlingen lachten haar uit. Mijn vriendin en ik waren de enigen die haar probeerden te helpen. Soms leek het wel of de hele klas tegen haar was. We wisten niet altijd hoe we moesten reageren. Ik wilde soms gewoon weglopen, maar herinnerde mezelf eraan dat ze een kind van God is, en vroeg me af wat Jezus zou doen. Ik voelde de rustgevende invloed van de Heilige Geest. Ik wist dat ik iets kon doen. Het voorbeeld van de Heiland volgen hielp echt. Ik wist dat alles goed zou komen.

In mijn doopverbond is mij beloofd dat de Heilige Geest altijd bij me zal zijn als ik de Heiland volg. Ik ben dankbaar voor die troost en kracht van de Heilige Geest.

Alexis L. (13), Kansas (VS)

Vroeger dacht ik tijdens het avondmaal altijd aan de dingen die ik tijdens de week moest doen, aan mijn huiswerk of mijn vrienden. Maar dankzij de zondagsschoolles en de raad van onze profeten ben ik het avondmaal beter gaan begrijpen. Nu denk ik aan de verzoening van Jezus Christus. Ik bedenk dat Hij zijn leven voor ons gegeven heeft, de prijs voor onze zonden betaald heeft en alles op Zich genomen heeft. Dat geeft me de motivatie om dagelijks meer zoals Hij te worden en van anderen te houden, zoals Hij van ons houdt. Ik kan met anderen over het evangelie praten. Ik kan beter mijn best doen, zodat ik naar de tempel kan gaan en aan het avondmaal kan deelnemen.

Alessandra B. (17), Santiago (Chili)

Het feit dat ik een verbond gesloten heb om de naam van Christus op mij te nemen, geeft me het plichtsgevoel om Hem te volgen. Maar dat is niet altijd even makkelijk. Op een dag zag ik tijdens een activiteit een jongen die helemaal alleen was. Ik kreeg de ingeving om met hem te gaan praten. Ik wilde dat eerst niet doen. Ik ben niet echt sociaal vaardig. Maar ik vroeg me af wat Christus zou doen en kreeg de moed om naar hem toe te gaan. Terwijl ik met hem praatte, fluisterde de Geest me vragen en grapjes in.

Evan A. (16), Utah (VS)

Als ik aan het avondmaal deelneem, voel ik me rustig en raak overtuigd dat ik het leven aankan. In juni had ik het erg moeilijk. Een van mijn beste vrienden was verhuisd, ik was depressief en erg negatief over mijn uiterlijk. Op zekere zondag nam ik van het avondmaal en voelde me opeens heel rustig. Ik was echt gelukkig.

Olivia T. (14), Virginia (VS)

Het avondmaal is een geestelijke boost voor de komende week. Het doet me denken aan de verbonden die ik met mijn Vader in de hemel gesloten heb en geeft me de hele week leiding. Het doet me denken aan Jezus' zoenoffer voor ons, en dat bereidt me geestelijk op de komende week voor.

Op zekere zondag was ik gespannen en gefrustreerd. Maar toen ik aan het avondmaal deelnam en de avondmaalslofzang las, voelde ik de Geest. Ik dacht niet meer aan mijn zorgen en concentreerde me op de Heiland.

Brett B. (17), Colorado (VS)

**Ouderling
Dallin H. Oaks**
van het Quorum
der Twaalf
Apostelen

EEN GETUIGENIS KRIJGEN

De eerste stap tot het verkrijgen van iedere vorm van kennis is er werkelijk **naar te verlangen**. De volgende stap, althans in het geval van geestelijke kennis, is **God er in oprecht gebed om te vragen**. Hedendaagse openbaring leert ons: 'Indien u vraagt, zult u openbaring op openbaring, kennis op kennis ontvangen, opdat u de verborgenheden en de vredige dingen zult kennen — datgene wat vreugde brengt, datgene wat het eeuwige leven brengt' (LV 42:61).

Alma heeft opgeschreven hoe het hem verging: 'Zie, ik heb vele dagen gevestigd en gebeden, om deze dingen voor mijzelf te kunnen weten. En nu weet ik inderdaad voor mijzelf dat ze waar zijn, want de Here God heeft ze mij door zijn Heilige Geest geopenbaard' (Alma 5:46).

Bij ons verlangen en zoeken naar kennis, moeten we bedenken dat het verkrijgen van een getuigenis geen passieve aangelegenheid is, maar een proces waarbij er van ons verwacht wordt dat we iets *doen*. Jezus zei: 'Als iemand de wil heeft om Zijn wil te

doen, zal hij van dit onderricht weten of het uit God is, of dat Ik vanuit Mijzelf spreek' (Johannes 7:17).

Een andere manier om een getuigenis te krijgen lijkt verbazingwekkend als je ze vergelijkt met de methodes om andere kennis te krijgen. **Wij verkrijgen of sterken een getuigenis door het te geven**. Iemand heeft er zelfs op gewezen dat sommige mensen eerder een getuigenis hebben gekregen door op te staan en het uit te spreken dan er op hun knieën om te bidden.

Een persoonlijk getuigenis is het fundament van ons geloof. Daarom is alles wat we moeten doen om het te verkrijgen, versterken en behouden, essentieel voor ons geestelijk welzijn. Naast de stappen die ik al heb genoemd, moeten we **elke week aan het avondmaal deelnemen** (zie LV 59:9) om in aanmerking te komen voor de belangrijke belofte 'dat [wij] zijn Geest altijd bij [ons] mogen hebben' (LV 20:77). Uiteraard is die Geest de bron van ons getuigenis. ■

Naar een toespraak, gehouden tijdens de algemene aprilconferentie van 2008.

HOE HEB JIJ DIT TOEGEPAST?

Ik heb een getuigenis van de kerk. Ik heb het verkregen door inspiratie en toewijding, en door dagelijks in de Schriften te lezen. Als je zelf een getuigenis hebt, zal het je verbazen hoe anders alles eruitziet en klinkt.
Shannon Muriel M., Colorado (VS)

AANGESTIPT

Hoe kan ik het juiste midden vinden tussen anderen niet oordelen en zonde niet goedkeuren?

Van ons wordt verwacht dat wij anderen vergeven en het laatste oordeel aan God overlaten (zie LV 64:9–11). Maar dat houdt niet in dat we zonde goedkeuren. Als andere mensen zondig gedrag vertonen, moeten wij een licht voor hen zijn en pal staan voor het goede. Dat houdt in dat we minimaal een goed voorbeeld zijn door niet aan de zonde deel te nemen en ervoor te zorgen dat we ons niet in dubieuze situaties of in dubieus gezelschap bevinden. Maar moeten we anderen op hun slechte gedrag wijzen en ze laten weten wat Gods wetten zijn en waarom wij die proberen na te leven? Als dat zo is, wanneer en hoe moeten we dat dan doen?

Het antwoord hangt waarschijnlijk af van de situatie, de soort relatie die we met die mensen hebben en hun kennis van Gods wetten. Het is bijvoorbeeld beter om onder vier ogen met familieleden en goede vrienden te praten dan om een groep kennissen tot bekering te roepen. We moeten open staan voor de inspiratie van de Heilige Geest. Hij kan onze woorden en daden leiden, zodat we de juiste balans kunnen vinden tussen liefde, verdraagzaamheid en standvastige toewijding aan de normen van de Heer. ■

Als ik zelf al ben opgehouden met pornografie kijken, moet ik dan nog met de bisschop praten?

Als je naar pornografie kijkt, is het goed om de hulp te zoeken die je nodig hebt. ‘Je ouders en je bisschop kunnen je helpen bij je bekering, zodat je van deze vernietigende gewoonte afkomt’ (*Voor de kracht van de jeugd* [2011], 12).

Als je geen pornografie meer kijkt, is de vraag niet zozeer of je er nog steeds met je bisschop over ‘moet’ praten. De echte vraag is: ‘Waarom zou ik niet met mijn bisschop praten?’ Daar zitten alleen maar goede kanten aan. Hij zal je begrijpen en aanmoedigen, en hij zal blij zijn met de moeite die je hebt gedaan om van je zonden af te komen. Mocht je nog twijfels hebben of je wel waardig bent en je echt bekeerd hebt, dan kan je bisschop je daarbij helpen. En hij kan je helpen om je geloof en vertrouwen in Jezus Christus en zijn zoenoffer te versterken. Om diezelfde redenen is het ook een goed idee om met je ouders te praten. ■

Een heilige der laatste
dagen is een pionier.

JOUW PIONIERSREIS – DE ECHTE, NIET ALSOF

Aaron L. West

Afdeling kerkgeschiedenis

Als kleine jongen deed ik vaak alsof ik een sport-
held was. Ik deed alsof ik kon vliegen. En ik deed
alsof ik een reus was. Ik was blij met mijn leven,
hoewel ik kort van stuk was, niet kon vliegen en een
gemiddelde sportman was. Maar doen alsof was leuk.
Ik vond het fijn om iets anders te ervaren, ook al was
het alleen maar in mijn verbeelding. Ik denk dat veel
mensen daarom doen alsof.

Over doen alsof: heiligen der laatste dagen doen graag
pionierstrektochten. We dragen pionierskleding (min of
meer). We trekken handkarren (zo ongeveer). We eten
als de pioniers (nou, niet echt). We doen ons uiterste best
om te doen alsof we pioniers zijn. Maar eigenlijk hoeven
we niet te doen alsof. *We zijn al pioniers.*

President Thomas S. Monson heeft gezegd: ‘Een hei-
lige der laatste dagen is een pionier, want een pionier is
iemand die voorop loopt om de weg te banen zodat ande-
ren kunnen volgen.’¹ President Monson heeft ons in woord
en daad geleerd hoe we echte pioniers kunnen zijn:

‘Wij volgen in de voetsporen van de ultieme Pionier, de
Heiland zelf, die voorop liep en ons de weg toonde.

“Kom dan en volg Mij”, wenkte Hij.’²

Kom ... volg ... Mij. Door deze woorden kunnen wij
echte pioniers zijn.

Laten we deze woorden eens vanuit het perspectief
van enkele hedendaagse pioniers bekijken die
onlangs een pionierstrektocht met de
ring hebben gemaakt.

Taylor A.

Ethan G.

Harmony C.

‘KOM DAN EN VOLG MIJ’

Het woord *kom* is een uitnodiging. Het duidt op een beweging naar een andere plek. Taylor A. kent de betekenis van het woord maar al te goed.

Taylor is slim, vrolijk en vervuld van de Geest, maar ze geeft al snel toe dat die woorden haar twee jaar geleden niet beschreven. Ze bevindt zich nu op een heel ander niveau, geestelijk en lichamelijk. Ze is een pionier.

Ze zegt: ‘Ik ben een pionier omdat ik pas lid van de kerk ben geworden. En het is een geweldige reis. Ik heb het gevoel dat ik een heel nieuw leven leid. Zodra we de eerste stap zetten, gebeuren er wonderen.’

Taylor begrijpt niet alleen de uitnodiging om bij Hem te komen — ze weet ook waar die uitnodiging vandaan komt. Ze zegt: ‘In onze wereld zijn we zo ver van onze afkomst verwijderd. We hebben het zo druk met ons werk en met technologie, maar ik ben onlangs gaan beseffen dat ik Christus op de eerste plaats moet zetten. We moeten doen wat de pioniers deden — [zij] concentreerden zich op Christus.’

Volgen is ook een uitnodiging. Op de pionierstrektocht ging

Ethan G. dat woord beter begrijpen. ‘Op de trektocht voelde ik me niet altijd lekker, en soms raakte ik ontmoedigd’, geeft hij toe. ‘Maar ik weet dat de pioniers zich ook zo voelden.’

Ethan heeft zich altijd afgevraagd waarom de pioniers bereid waren om dat allemaal te doen. Hij zegt: ‘Ik had waarschijnlijk de moed opgegeven. Maar toen ik erover nadacht, ging ik beseffen dat zij de Heiland liefhadden en met zijn hulp betere mensen wilden worden. Dat wil ik ook proberen.’

Voordat Ethan aan de pionierstrek begon, las hij over de pioniers. Hij voelde zich met hen verbonden en werd geïnspireerd door hun geloof om Jezus Christus te volgen. En wat doet Ethan nu? Hij bereidt zich op een voltijdzending voor. Hij geeft gehoor aan de oproep van president Monson. Hij bereidt zich voor om anderen de weg te wijzen.

Waarheen moeten we gaan? Wie moeten we volgen? De Heiland zegt tegen ons: ‘Kom dan en volg *Mij*’ (Lukas 18:22; cursivering toegevoegd). Toen Harmony naar de trektocht ging, erkende ze de hand van

de Heer in wat er gebeurde. Ze wist dat ze Hem volgde.

De weg die Harmony moest volgen, was anders dan die van de meeste anderen. Toen ze vijftien was, kreeg ze te horen dat ze een zeldzame vorm van huidkanker had. Ze was niet in staat om aan de trektocht van de ring deel te nemen. ‘Ik was er kapot van’, herinnert ze zich.

Vier jaar later, toen de ring weer een trektocht organiseerde, was Harmony kankervrij. Maar op 19-jarige leeftijd was ze te oud om deel te nemen. Toen werd ze geroepen om als leidster mee te gaan. Ze zegt: ‘Het is een getuigenis dat de Heer weet wie wij zijn, en Hij kent de verlangens van ons hart. En als die verlangens rechtschapen en goed zijn, zal Hij ons zegenen.’

Harmony geeft het volgende advies als wij beproefd worden: ‘Iedereen die ergens mee zit, wil ik aanmoedigen om op de Heer te vertrouwen. Hij staat altijd voor je klaar. Hij heeft ons lief en zal ons niet in de steek laten. We hoeven alleen maar onze hand naar Hem uit te strekken, dan zal Hij ons op onze pionierstrektocht bijstaan.’

DE PIONIER – ONZE GEESTELIJKE VOORoudERS

‘Ik heb geen voorouders onder de 19e-eeuwse pioniers. Toch voel ik mij, sinds ik lid van de kerk ben, nauw verwant aan die vroege pioniers die de vlakten zijn overgestoken. Zij zijn mijn geestelijke voorouders en dat zijn zij van elk lid van de kerk.’

Zie president Dieter F. Uchtdorf, tweede raadgever in het Eerste Presidium, ‘De stem van de profeten is de wereldwijde kerk tot zegen’, *Liahona*, november 2002, 10.

JIJ KUNT OOK EEN PIONIER ZIJN

Ook als je nooit aan een pionierstrektocht deelneemt, kun je een pionier zijn. Je hoeft je niet als pionier te verkleeden of een handkar te trekken. Je hoeft alleen maar Jezus Christus te volgen, net als de pioniers. Als je dat doet, zul je, zoals president Monson heeft gezegd, ‘iemand [zijn] die voorop loopt om de weg te banen zodat anderen kunnen volgen.’

En als je wel de kans krijgt om aan een pionierstrektocht deel te nemen, geniet er dan van! En als de trektocht voorbij is en je de handkar achterlaat, laat dan niet je getuigenis daarin achter. Neem dat getuigenis mee.

Je bent een echte, hedendaagse pionier. Met de ultieme Pionier — de Heiland — als gids, zul je zeker succes hebben! ■

NOTEN

1. Thomas S. Monson, ‘Trouw aan het geloof van onze voorvaders’, *Liahona*, juli 2016, 4; citeert uit *The Compact Edition of the Oxford English Dictionary* (1971), ‘pioneer’.
2. Thomas S. Monson, ‘Trouw aan het geloof van onze voorvaders’, 4–5.

Kom meer over Taylor, Ethan, Harmony en andere hedendaagse pioniers te weten door de video op lds.org/go/pioneer717 te bekijken.

Op lds.org/go/handcart717 vind je pioniersverhalen.

EEN LIED VOOR MANON

Het moest aanvankelijk een gezellig samenzijn worden, maar groeide uit tot een uitstorting van liefde voor een jongevrouw.

Richard M. Romney
Kerkelijke tijdschriften

De jongevrouwen waren enthousiast. De hele wijk in het zuiden van Frankrijk was in feite enthousiast. De leidinggevenden in de wijk organiseerden een gezellig samenzijn met een etentje en optredens om de eenheid in de wijk te bevorderen. Ze wisten dat de bijenkorf-, rozen- en lauwermeisjes tijdens hun activiteiten enkele liedjes en dansjes ingestudeerd hadden en vroegen hun om voor het amusement te zorgen.

De jongevrouwen in de wijk begonnen dus te oefenen, maar één van hen kon niet meedoen. Manon kon niet optreden. Ze werd al twee jaar lang tegen kanker behandeld.

De zestienjarige Manon C. woonde de bijeenkomsten en activiteiten zo vaak mogelijk bij en had, ondanks haar beproevingen, altijd een grote glimlach op haar gezicht. Maar tijdens de chemotherapie was ze soms zo zwak dat ze alleen maar kon rusten. De leden in de wijk hadden

meermaals voor haar gevast en gebeden. Niemand verwachtte dat ze zou oefenen of dansen.

Maar ze kon het etentje *wel* bijwonen. Dus waarom Manon niet in het zonnetje zetten?

In het zonnetje

Het voorstel sloeg al gauw aan.

‘We wilden dat Manon de liefde en steun van de leden van de wijk zou voelen’, zegt Emma S. (16). ‘We wilden de eenheid in de wijk bevorderen, en is er een betere manier om dat te doen dan samen te werken om onze liefde voor Manon te tonen?’

De hele wijk raakte bij de voorbereidingen betrokken. Verschillende gezinnen maakten eten klaar, de ZHV maakte de kostuums voor de jongevrouwen, de jongvolwassenen zorgden voor de techniek (belichting, geluid en

Van links naar rechts: Emma schreef een lied, de jongevrouwen traden op, Manon was de eregast, en de jongeren en leidinggevenden hielpen.

achtergrondvideo's) voor de repetities en het optreden, en de priesterschap zette de tafels en stoelen klaar.

Al dat werk werd door leden gedaan die ver van elkaar wonen. 'De jongeren in de wijk zijn een heel hechte groep, maar we wonen ver van elkaar', zegt Aiolah V. (16). 'We zien elkaar niet op school omdat we in andere delen van de stad wonen. Daarom doen we extra moeite om ervoor te zorgen dat iedereen bij de groep hoort.'

'We hebben dankzij onze mobiele telefoons ook voortdurend contact met elkaar', zegt Inka S. (15). 'We onderwijzen elkaar door over onze ervaringen te vertellen. We weten dat we op elkaar kunnen rekenen, en we proberen het goede voorbeeld te geven.' De jongevrouwen die graag tijd met elkaar doorbrengen, ontdekten dat de repetities voor het optreden een ideale gelegenheid waren om hun vriendschapsbanden te sterken.

'Vóór de repetities was ik erg verlegen', zegt Inka. 'Ik was bang om fouten te maken. Maar toen we als groep dansten, overwon ik mijn verlegenheid. Ik wist dat we de wijk moesten tonen hoe hard we geoefend hadden.'

Manon was op haar beurt nederig en hoffelijk. 'Toen ze me over het etentje en het optreden vertelden, en dat ik de eregast zou zijn, voelde ik me bezwaard dat ze zoveel moeite deden', zegt ze. 'Maar ik was ook juist heel enthousiast!'

Een uitstorting van liefde en steun

De avond brak aan en was de ideale gelegenheid om Manon liefde en steun te betuigen. 'Het eten was uiteraard heerlijk', zegt Aiolah. 'Dit is per slot van rekening Frankrijk!'

Het amusement — *spectacle* in het Frans — deed zijn naam alle eer aan. Spelletjes, zang en dans vermaakten het publiek. Vervolgens vormden de jongevrouwen als koor het hoogtepunt van de show. Ze droegen een lied op aan Manon. Emma had de tekst en muziek zelf geschreven. De tekst van het refrein vertolkte de liefde en steun die iedereen Manon gaf:

*Geef het niet op,
want we geloven in je.
Vergeet niet wie je bent,
want we geloven in je.*

Toen de jongevrouwen het lied brachten, leek het wel alsof iedereen in de wijk in hun hart met hen meezong. Het was alsof Emma's eenvoudige lied een stil refrein werd dat in het hart van alle heiligen der laatste dagen in de hele wereld weergalmt — een lied van moed en mededogen, familie en vrienden, eenheid, geloof en hoop; een onophoudelijk gebed dat tot aan de hemel reikt.

De bedoeling van het gezellig samenzijn was de eenheid in de wijk te bevorderen. Door Manon in het zonnetje te zetten, bereikten ze dat doel niet alleen, maar ontwikkelden ze ook een blijvend gevoel van steun voor Manon en haar familie, en het begrip dat ieder kind van God belangrijk is. 'Het doel van de kerk is ons dichterbij tot onze hemelse Vader en Jezus Christus te brengen', zegt Aiolah. 'We weten dat Zij van ons houden en dat we nooit alleen zijn.' ■

BEREIK GROTERE HOOGTEN

De Geest moedigt ons voortdurend aan om beter ons best
te doen en grotere hoogten te bereiken.

Zie Ouderling Larry R. Lawrence van de Zeventig, algemene oktoberconferentie 2015.

De weg naar Zion

Jessica Larsen

Gebaseerd op een waargebeurd verhaal

Richmond (Missouri, VS), 2 juni 1862

‘Mary, wat zie je?’ vroeg Mary’s stiefmoeder zachtjes vanaf haar ziekbed.

‘Het vechten lijkt dichterbij te komen’, zei Mary terwijl ze uit het raam keek. De Amerikaanse Burgeroorlog werd dichtbij uitgevochten. De dag was begonnen met het geluid van geweervuur. Mary keek naar haar stiefmoeder. ‘Het spijt me. Ik denk niet dat we naar de dokter kunnen.’

‘Kom dichterbij.’ Mary ging naast het bed zitten en pakte haar stiefmoeders hand. ‘Ik weet dat je vader zich nog niet beter voelt,’ zei Mary’s stiefmoeder zachtjes, ‘maar je moet je broer, je zus en de tweeling naar Zion brengen. Blijf er bij je vader op aandringen dat hij naar de Rocky Mountains gaat! Beloof het me!’

Mary wist hoe graag haar familie naar Salt Lake City wilde. Toen ze het evangelie hadden gehoord en waren gedoopt, waren ze uit Engeland vertrokken om zich bij de heiligen in Zion te voegen. Maar kón dat wel? Ze keek naar haar vader, die zwijgend in zijn stoel zat. Drie jaar geleden was vader door een zware beroerte aan de linkerkant verlamd geraakt.

Mary haalde diep adem. ‘Ik beloof het’, fluisterde ze.

Al gauw sloot Mary’s stiefmoeder voor de laatste keer haar ogen.

Kort daarna besloot Mary op een ochtend dat het tijd was om haar vader over haar belofte te vertellen. ‘Ik weet dat ik nog maar veertien ben,’ zei ze, ‘maar ik moet ons gezin naar Zion brengen.’ Ze hoorde de tweeling wakker worden. ‘Ik moet het ontbijt klaarmaken’, zei ze. ‘Denk er alstublieft eens over na.’

Enkele dagen later riep vader Mary bij zich. ‘Het is allemaal geregeld’, zei hij. Door de beroerte sprak hij nog steeds slordig. ‘Ik heb onze grond en de kolenmijn verkocht zodat we een kar, ossen, koeien en voorraden kunnen kopen. Er vertrekt binnenkort een konvooi naar het westen. Het zijn geen heiligen der laatste dagen,

maar we kunnen tot aan Iowa met ze meereizen. Van daaruit gaan we dan met een groep heiligen naar de Salt Lake Valley.’

Mary omhelsde hem. ‘Dank u wel, vader.’ Binnenkort gingen ze naar Zion!

De dagen gingen snel voorbij terwijl Mary het gezin op hun reis voorbereidde. ‘Alles komt goed’, hield ze zich voor. ‘Binnenkort zijn we in Zion.’

Maar toen werd vader ziek. Omdat zijn wang aan één kant naar beneden hing, was Mary bang dat het weer een beroerte was.

‘Hij is te ziek om te reizen’, zei ze tegen de leider van

het konvooi. 'We hebben een paar dagen nodig zodat hij kan herstellen.'

'We kunnen niet wachten', zei de man bruusk. Maar toen hij Mary's gezicht zag, werd hij wat vriendelijker. 'Je kunt hier blijven tot hij klaar voor de reis is en dan kun je ons inhalen.' Er zat niets anders op, dus Mary stemde ermee in.

Een week later maakte Mary het gezin weer klaar voor de reis. 'Sarah en de tweeling kunnen de ossen berijden', zei ze tegen Jackson, haar broertje van negen. 'Vader kan in de kar, en jij kunt mij helpen om de ossen te mennen.'

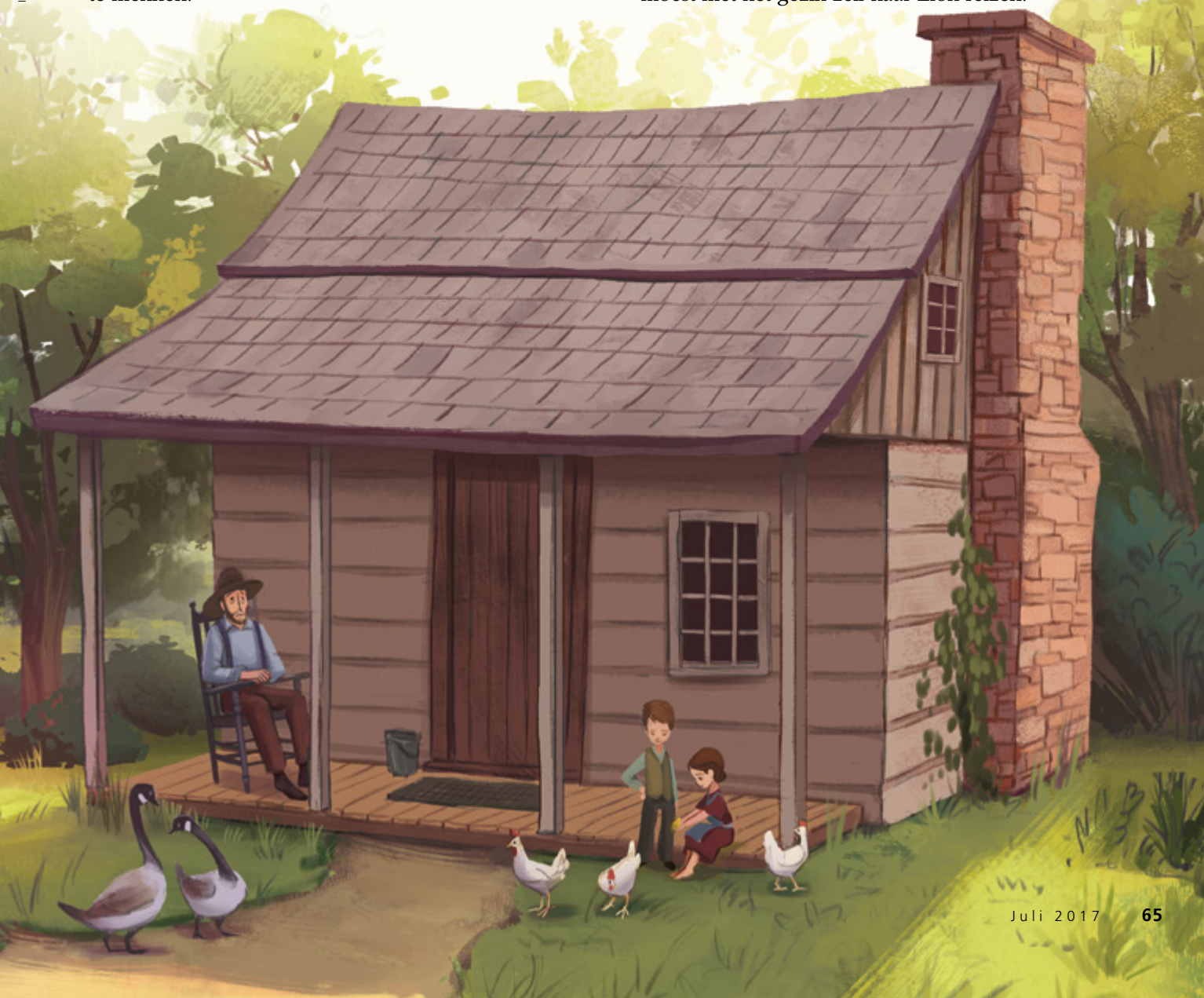
'Ik ben bang', zei Sarah zachtjes. Ze was nog maar zes en zag er zo klein uit op de brede rug van de os. De tweeling van vier keek met grote ogen naar Mary.

'We zetten er gewoon goed de pas in, en halen onze groep in!' zei Mary, en ze deed haar best om vrolijk te klinken.

De familie Wanlass reisde dagenlang kilometers ver. Uiteindelijk moest ook Mary de waarheid onder ogen zien.

Het konvooi had niet op ze gewacht. Mary moest met het gezin zelf naar Zion reizen.

ILLUSTRATIE MELISSA MANWILL

De rivier Platte, Nebraska, 1863

‘Hu!’ Mary trok aan de teugels en de ossen hielden in. ‘Alles goed met iedereen?’ Ze keek naar de drie jongsten, die op ossen zaten. Ze knikten.

De rivier Platte lag voor ze. Hij was breed en modderig. ‘Wat nu?’ vroeg haar broertje Jackson. Hij was nog maar negen, maar hij hielp Mary om de ossen te menen. Vader lag achterin de kar. Hij was nog ziek van de beroerte.

‘We hoeven de rivier niet over te steken’, zei Mary. ‘We kunnen hem gewoon volgen.’ Er was geen weg naar Zion, maar de rivier zou hen de weg naar het westen moeten wijzen. ‘Vort!’

Mary wist niet dat de mormoonse pioniers aan de overkant van de rivier een andere kant opgingen. Door niet over te steken kwamen ze op indiaans

grondgebied terecht. Ze zouden de rest van hun reis geen enkel konvooi tegenkomen.

Ze vervolgden hun reis. Weken later zag Mary een stofwolk aankomen. ‘Kalm aan’, fluisterde ze tegen de ossen en zichzelf. ‘Kalm aan.’

Toen de stofwolk optrok, zag ze een groepje indianen te paard. Eén van de ruiters keek achterin de kar, waar vader lag.

De ruiter had een vriendelijke blik in zijn ogen. ‘Man ziek?’ vroeg hij, terwijl hij naar vader wees.

‘Ja’, fluisterde Mary. De man riep iets in zijn eigen taal, waarop de mannen net zo snel wegreiden als ze gekomen waren.

Mary zag dat de zon al bijna onderging. ‘We stoppen hier’, zei ze tegen Jackson. Ze zette Sarah en de tweeling op de grond.

‘Mary, kom eens kijken!’ zei Jackson. De man met de vriendelijke ogen reed op hen af, met iets zwaars in zijn handen.

‘Wilde eend’, zei hij. ‘En konijn. Voor jullie.’ Mary keek hem sprakeloos aan toen hij het wild aan haar gaf. Hij knikte nog eens en reed weg in het schemerlicht.

‘Eten!’ riep Mary uit. ‘Vlees!’ Het geschenk van de man was echt een wonder.

Er vonden op hun reis nog meer wonderen plaats. Er kwam een kudde bizon op hen af, maar ze liepen aan beide zijden om de kar heen. Eén van de tweeling werd door een harde stofwind de rivier in geblazen, maar Mary kon haar redden.

Toch was de reis zwaar. De kar zag er met de dag meer versleten uit en de ossen raakten steeds vermoeider. De grond was rotsachtig en steil. Het was moeilijk om de bergen over te steken. Maar Mary en de anderen ploeterden verder.

Ze daalden net van een hoge bergtop af toen Mary een man met een kar op hen af zag komen.

‘Misschien kan hij ons de weg naar Lehi wijzen!’, zei ze tegen Jackson. Dat was de plaats in Utah waar hun oom woonde.

‘Je bent nu in Echo Canyon, niet ver van de Salt Lake Valley’, zei de man toen ze vroegen waar ze waren. ‘Maar waar is de rest van je groep?’

Ze vertelden hem het hele verhaal en de man luisterde vol verbazing. ‘Jullie hebben meer dan zestienhonderd kilometer helemaal alleen afgelegd?’ Vol bewondering schudde hij zijn hoofd. ‘Je bent een moedige meid. Ik zal je de weg naar Lehi wijzen. Je bent er bijna.’

‘We zijn er bijna’, fluisterde Mary zichzelf toe terwijl de man in het stof een kaart tekende. Bijna in Zion. ‘Ik denk dat we het tóch gaan halen.’

Mary bereikte met het gezin Lehi. Later trouwde ze en kreeg ze een groot gezin. Ze is met haar voorbeeld van geloof en moed veel mensen tot zegen geweest. ■

De auteur woont in Texas (VS).

Vasten voor een profeet

Silioti was dol op president Kimball. Ze wilde dat hij beter werd.

Rebecca J. Carlson

Gebaseerd op een waargebeurd verhaal

‘Voed de ziel, ja, vul het hart en wijd ons vasten, Heer’ (Lofzangen, nr. 95).

Dit verhaal vond in 1981 in Tonga plaats.

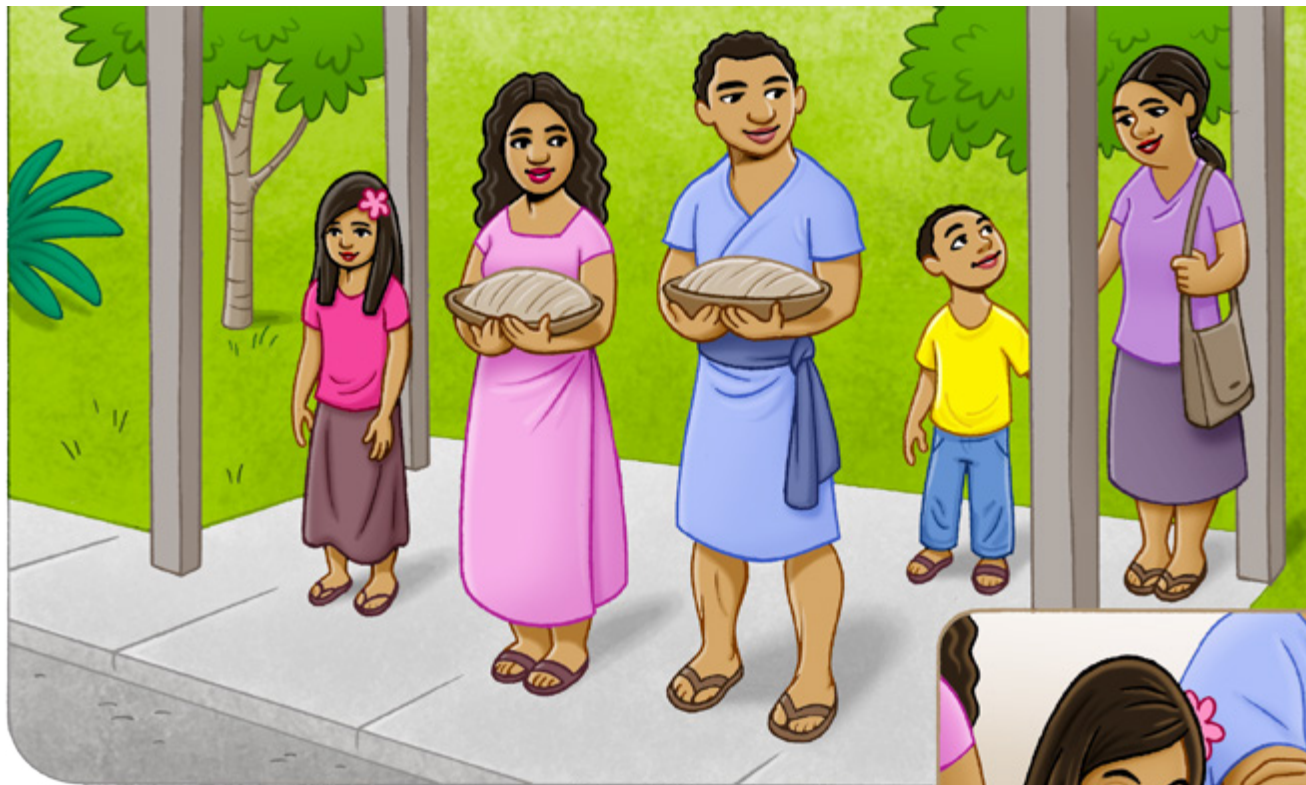
Silioti liep langs bomen met gele papaja's en blozend rijpe mango's van school naar huis. Toen ze naar het fruit keek, bedacht ze dat ze honger had. Ze wist ook dat het een bijzondere dag was. Vandaag vastte iedereen in haar ring in Tonga voor de profeet, president Spencer W. Kimball. De profeet was ziek en moest een operatie ondergaan. Die avond zouden alle leden van de ring bij elkaar komen om te bidden en hun vasten samen af te sluiten.

Toen Silioti thuiskwam, rook ze dat er eten werd gekookt in de *'umu*, de putoven. Haar maag knorde. Silioti was blij dat ze nu groot genoeg was om te vasten maar vasten op een schooldag was veel moeilijker dan vasten op zondag.

Silioti probeerde niet aan de honger te denken. Ze zocht brandhout bij elkaar en ruimde de bladeren op van de hoge broodbomen die hun tuin schaduw gaven.

‘Mijn hemelse Vader begrijpt het wel als ik een klein slokje water neem’, dacht Silioti toen ze klaar was en haar handen waste.

Toen bedacht ze hoeveel ze van president Kimball hield. Ze wilde dat hij weer gezond werd. Ze besloot te wachten.

Silioti zat op de veranda en legde haar hoofd in de schoot van haar moeder. Ze was zo moe.

'Je mag je vasten beëindigen als dat nodig is', zei haar moeder.

'Maar ik wil vasten', zei Silioti. 'Ik kan het.'

Toen vader thuiskwam van zijn werk hielp iedereen bij het openmaken van de 'umu. Ze haalden het in bladeren gewikkelde varkensvlees, de vis en het in kokosmelk gebakken vruchtenbrood er uit. Toen wikkelden ze het eten in doeken en liepen ermee naar de straat om op de bus te wachten.

Daar kwamen ze nog andere gezinnen tegen, allemaal met voedsel. Ze glimlachten en praatten met elkaar terwijl ze samen in de bus stapten. Silioti vond een plekje naast haar moeder. Ze rook het

heerlijke eten terwijl de bus voortdenderde.

Het was al donker toen ze bij het kerkgebouw aankwamen. Daar knielde Silioti met haar ouders, broers en zussen, en honderden leden van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.

Tijdens dat gebed bad Silioti in haar hart: 'Laat president Kimball alstubieft weer beter worden.' Ze wist dat iedereen in die zaal daar ook voor bad. Een rustig gevoel vertelde haar dat het goed zou komen met president Kimball.

Toen ze haar ogen opendeed, zag ze tranen op de wangen van de mensen om haar heen. Al die mensen hadden gevast en zij had samen met hen gevast. Het was moeilijk maar ze had het volgehouden! *President Kimball kwam goed door zijn operatie heen en diende nog vier jaar als profeet.* ■

De auteur woont in Hawaï (VS).

WAAROM VASTEN EN BIDDEN WE?

'Vasten en bidden gaan samen. Als we in geloof vasten en bidden, staan we meer open voor antwoorden op onze gebeden en ontvangen we zegeningen van de Heer.'

Predik mijn evangelie: handleiding voor zendingswerk (2004), 79.

Hoe weet ik wanneer ik oud genoeg ben om te vasten?

Op vastenzondag eten en drinken we meestal twee maaltijden niet. Ook geven we het geld dat de maaltijden ons hadden gekost, om mensen te helpen die het nodig hebben. Dat noemen we een 'vastengave'. Tijdens het vasten kunnen we dankbaar zijn voor onze zegeningen, voor mensen bidden, en ons dicht bij onze hemelse Vader voelen. Je kunt met vasten beginnen als jij en je ouders vinden dat je daar klaar voor bent. Als je niet kunt vasten door je gezondheid, kun je nog wel bidden en de Heilige Geest voelen terwijl de anderen aan het vasten zijn.

Het is prima om te vasten als je graag wilt dat anderen gezegend worden en je de Geest wilt voelen. Na je doop is een goed moment om te gaan vasten.

Eddie O. (9), Californië (VS)

Ik wist dat ik oud genoeg was om te beginnen met vasten, toen ik merkte dat ik dat wilde en de Heilige Geest me zei dat het goed was. Toen ik begon, deed ik dat stapje voor stapje. Eerst vastte ik één maaltijd. Toen probeerde ik er twee.

Anne D. (9), Nevada (VS)

Ik zal het weten wanneer ik oud genoeg ben, want de Heilige Geest zal me het gevoel geven dat het 't goede moment is om te gaan vasten. En dan vraag ik papa en mama of dat gevoel klopt.

Brooklyn R. (7), Auckland (Nieuw-Zeeland)

Je kunt bidden om met je hemelse Vader te overleggen wanneer je gaat beginnen met vasten. Ik weet dat onze hemelse Vader je gebeden verhoort.

Liam P. (7), Utah (VS)

Als ik gedoopt word, denk ik dat ik klaar zal zijn om te gaan vasten. Ik kan bidden en mijn hemelse Vader vragen om mij te helpen en me te laten weten wanneer en hoe ik moet beginnen.

Brian K. (7), Washington (VS)

Ouderling
Larry S. Kacher
van de Zeventig

Je licht laten schijnen

Ik wil jullie vertellen over twee meisjes die het goede Voorbeeld gaven toen ze over het evangelie vertelden. Toen onze dochter, Nellie, bijna acht jaar was, woonden we in Zwitserland. Nellie keek reikhalzend uit naar haar doop. Vlak voor haar verjaardag hielden we gezinsavond met onze vriendin, Tina. De zendingen hadden Tina onderwezen, maar ze wist niet zeker of ze zich wilde laten dopen.

Na onze les vroegen we Tina of ze het gebed wilde uitspreken. Tina sprak niet zo goed Engels, dus bad ze in het Chinees. Wij konden haar woorden niet begrijpen maar we voelden de Geest tijdens haar gebed.

Later op de avond vroeg Nellie of zij en Tina op dezelfde dag gedoopt konden worden. We wisten niet wat Tina daarvan zou vinden. Maar we waren het erover eens dat Nellie haar kon opbellen en het haar vragen. Tot onze verbazing vond Tina het goed!

Nellie en Tina lieten zich dat weekend dopen. Later vertelde Tina ons een prachtig verhaal. Ze vroeg of we

ons herinnerden dat ze bij onze gezinsavond het gebed had uitgesproken. In dat gebed had ze haar hemelse Vader gevraagd of ze zich moest laten dopen. Toen Nellie haar later die avond opbelde, wist Tina dat haar hemelse Vader haar gebed had verhoord.

Onze vriendin Jasmine heeft ons ook het goede voorbeeld gegeven. Jasmine was 12 jaar. We raakten bevriend met haar ouders toen we in het Midden-Oosten woonden. In haar land mogen leden van de kerk niet met anderen over het evangelie praten. Zo staat het in de wet. Maar Jasmine besloot dat ze over het evangelie kon vertellen door te doen wat Jezus deed. Ze kon van anderen houden en vriendelijk tegen hen zijn. Jasmine deed altijd en overal haar best om op Jezus te lijken. Ze was een stralend voorbeeld voor andere mensen.

Nellie en Jasmine laten zien hoe we een voorbeeld kunnen zijn zoals Jezus Christus het graag wil. Dat kunnen wij op elke leeftijd en overal doen. ■

De

tover- PORTEMONNEE

Amanda Waters

Gebaseerd op een waargebeurd verhaal

'Kies het goede en wees gelukkig Kies het goede, wat j'ook doet.' (Kinderliedjes, 82.)

Jij bent 'm!' zei Mandy. Ze tikte haar broertje aan en zwom weg. Mandy's familie woonde in een motel zolang ze nog niet in hun nieuwe huis konden trekken. Het was leuk om voor de lunch ravioli uit de magnetron te eten. En ze konden bijna elke dag in het zwembad van het motel zwemmen!

Maar er was ook iets dat niet zo fijn was. Het kantoor van de manager was pal onder hun kamer, en de manager vond dat Mandy, haar broertjes en zusjes te veel lawaai maakten. 'Hoe kan ik nu kamers verhuren als het lijkt alsof er een kudde olifanten boven mijn hoofd loopt?' vroeg hij aan vader.

Na de lunch sprong Mandy's broertje Aaron van het bed met een *dreun* op de grond. Mandy keek geschrokken naar moeder.

'Niet springen. Zachtjes lopen, alsjeblieft', zei moeder.

Maar het was al te laat. De telefoon ging.

'O nee', dacht Mandy.

Moeder nam de telefoon aan. Mandy hoorde hoe ze aan de manager haar verontschuldiging aanbood.

Moeder liet haar schouders hangen toen ze ophing. 'Edward en Mandy,' zei ze, 'ik moet Aaron en Emily voor een dutje naar bed brengen. Willen jullie alsjeblieft met Kristine en Daniel gaan wandelen?'

Toen ze over de parkeerplaats liepen, zag Mandy iets bruins op de grond liggen.

Het was een portemonnee. En er zat geld in!

'Kijk, Edward!', zei ze, terwijl ze de portemonnee omhooghield.

'We moeten die meteen naar het kantoor van de manager brengen', zei Edward.

Mandy kreeg een naar gevoel in haar maag. Waarom moesten ze dat meteen doen? Kon mama of papa hem later niet terugbrengen?

Maar Mandy wist wat het goede was.

De kinderen deden de kantoordeur open en stapten schuchter naar binnen. De manager fronste. 'Uh, we hebben deze portemonnee op de parkeerplaats gevonden', zei Mandy. Haar hand beefde toen ze de portemonnee op de balie legde.

De man die aan de balie stond, keek ernaar. 'Die is

van mij', zei hij. Hij keek er even in. 'En alles zit er nog in. Dankjewel, kinderen!'

Mandy keek op naar de manager. Zijn frons was verdwenen en zijn ogen schitterden.

Toen ze weer buiten stonden, vroeg Daniel: 'Was dat een toverportemonnee?'

'Waarom denk je dat het een toverportemonnee was?' vroeg Edward.

'Omdat het de knorrige meneer blij maakte!'

Edward schudde zijn hoofd. 'Het was geen toverportemonnee', zei hij. 'Hij was blij omdat we het goede deden.'

Mandy voelde zich fijn. Ze had nooit geweten dat je zo blij kon worden van het goede doen.

Enkele dagen later ging vader met Mandy de wekelijkse rekening betalen. De manager glimlachte naar Mandy. Hij had sinds het vinden van de portemonnee maar één keer gebeld, en dat was alleen maar om ze voor hun eerlijkheid te bedanken. Volgens Mandy had ze er een vriend bij gekregen.

'Het goede kiezen betovert echt', dacht ze. Ze wuifde gedag, en de manager wuifde terug. 'En eigenlijk is hij helemaal niet zo knorrig.' ■

De auteur woont in Nevada (VS).

Eerlijk zijn

Op een dag liet iemand tijdens het speekwartier een munt vallen. Ik pakte hem op. En hoewel ik 'm eerlijk wilde houden, gaf ik

hem aan een van de leraars. Ik voelde me fijn omdat ik het goede had gekozen. Ik leerde dat als je iets vindt dat niet van jou is, je het niet mag houden, zelfs al wil je dat graag, want anders is het stelen.

Tyler B. (7), Oregon (VS)

**Ouderling
M. Russell Ballard**

van het
Quorum der Twaalf
Apostelen

Wat is een gezinsraad?

De gezinsraad kan op welke dag van de week dan ook plaatsvinden. Je kunt hem met één van je ouders houden of met het hele gezin. Het is een gelegenheid om:

elektronische
apparaten uit te
schakelen en naar
elkaar te luisteren.

je ouders te
vertellen wat
je bezighoudt
en waar je
bezorgd over
bent.

doelen te
stellen en
ze op te
schrijven.

een broer of
zus die het
moeilijk heeft
hulp aan te
bieden.

Door in de gezinsraad te bidden, nodig je de Heiland uit.
De gezinsraad kan bijdragen aan het geluk van je gezin.

Uit 'De gezinsraad', Liahona, mei 2016, 63–65.

Kirtland en het woord van wijsheid

Knip deze figuren uit om verhalen uit de kerkgeschiedenis te vertellen!

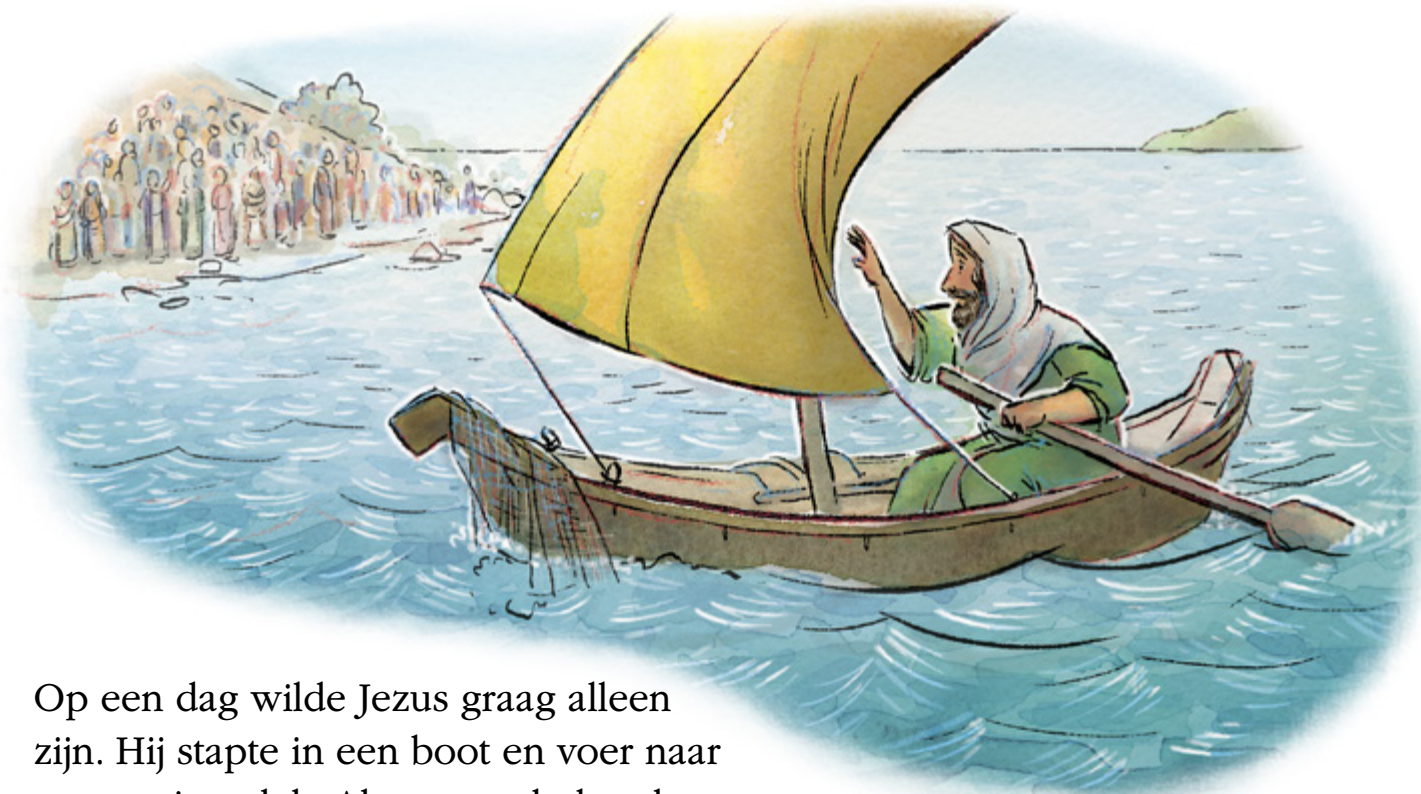

De Heer gaf de heiligen in Kirtland (Ohio) de opdracht om een tempel te bouwen. (Lees in LV 110 wat er na de inwijding van de tempel gebeurde.) De Heer gaf Joseph Smith ook de opdracht om een school te bouwen om de leiders van de kerk in het evangelie te onderwijzen. Veel mannen rookten of kauwden tabak in die school. Joseph en Emma hadden een hekel aan de rook en de vieze tabak. Joseph vroeg de Heer wat hij moest doen, en als antwoord kreeg hij de openbaring die we nu kennen als het woord van wijsheid. Ze staat in LV 89.

Je vindt meer figuren uit de kerkgeschiedenis op liahona.lds.org.

Jezus gaf veel mensen te eten

Kim Webb Reid

Op een dag wilde Jezus graag alleen zijn. Hij stapte in een boot en voer naar een rustige plek. Al gauw volgden de mensen hem.

Jezus onderwees de mensen en genas de zieken. Aan het eind van de dag had iedereen honger. De discipelen wilden dat Jezus de mensen wegstuurde om eten te kopen.

Jezus zei tegen zijn discipelen dat ze de mensen te eten moesten geven zodat ze niet weg hoefden te gaan. Maar de discipelen hadden maar vijf broden en twee vissen. Dat was niet genoeg om iedereen te eten te geven.

Jezus zegende het eten en brak het in stukjes. Daarna deelden de discipelen het uit. Zou er genoeg te eten zijn?

Duizenden kinderen, mannen en vrouwen aten van het brood en de vis. Na het eten waren er nog twaalf manden met eten over! Het was een wonder. Er gebeuren nu nog steeds wonderen! ■

Uit Mattheüs 14:13-21.

Ik lees graag in de Schriften

President J. Reuben Clark jr. (1871–1961)

Eerste raadgever in het Eerste Presidium

DE MENSEN IN DE LAATSTE HUIFKAR

In die laatste huifkar heerste toewijding, trouw en integriteit, en, bovenal, geloof in de algemene autoriteiten en in Gods macht.

Ik wil graag iets zeggen over die laatste huifkar in elk huifkarrenkonvooi dat langzaam over de vlakten trok. [...]

Achteraan in de laatste huifkar konden ze niet altijd de kerkleiders helemaal vooraan zien, en de blauwe hemel was vaak aan hun oog onttrokken door zware, dichte stofwolken die van de grond opstoven. Toch gingen zij in de laatste huifkar dag aan dag door, moe en uitgeput, met zere voeten, soms bijna ontmoedigd, gedragen door hun geloof dat God van hen hield, dat het herstelde evangelie waar was en dat de Heer de kerkleiders aan het hoofd van de colonne leiding gaf. Soms, als het geloof van de mensen in de laatste huifkar het sterkst was, zagen ze even een glimp van het celestiale koninkrijk. Maar het leek zo ver weg, en dat beeld verdween weer

snel omdat hun behoeften, vermoeidheid, hartzeer en soms ontmoediging zich zo vaak voordeden.

Als dat beeld weer verdween, zonk de moed hen in de schoenen. Maar dan gingen zij opnieuw in gebed en weer op pad, met weinig lof of aanmoediging, noch ophemeling. [...] Maar in die laatste huifkar heerste toewijding, trouw en integriteit, en, bovenal, geloof in de algemene autoriteiten en in Gods macht en goedheid. [...]

Door stof en vuil [...] kropen ze voort, totdat ze de vallei ingingen waar ze verwelkomd werden, konden uitrusten en zich konden vestigen. [...]

Maar honderden van deze standvastige zielen die onwankelbaar geloof en moed hadden, waren nog niet op hun uiteindelijke bestemming aangekomen.

Broeder Brigham [Young] riep hen opnieuw om voor het vaandel van het koninkrijk van God op pad te gaan en zich in nabij- en verafgelegen valleien in de bergen te vestigen. Ze spanden opnieuw hun ossen en paarden in [...] en gingen langzaam op weg naar nieuwe valleien. Ze vertrouwden weer op de wijsheid en goddelijke leiding van hun Mozes. [...]

En duizenden van deze tienduizenden, vanaf het begin tot nu, alle uitverkorenen van God, voldeden aan hun nederige roeping en bestemming, net als broeder Brigham en de anderen aan hun roeping voldeden. En God zal ze daarvoor belonen. Zij waren pioniers in woord, daad, gedachte en geloof, net zoals mensen van aanzien. De bouw van dit imperium tussen de bergen is niet door een kleine groep in een hoekje tot stand gebracht, maar door al die mensen die uit verschillende landen kwamen, hard werkten en getrouw hun door God geroepen leiders volgden. [...]

Ten aanzien van deze nederige zielen [...] spreek ik mijn nederige liefde, respect en eerbiedige huldeblijk uit. ■

Uit een toespraak van de algemene conferentie in oktober 1947, 'To Them of the Last Wagon' [Aan de mensen in de laatste huifkar].

AAN DE MENSEN IN DE LAATSTE HUIFKAR
(CA. 1954), LYNN FAUSETT

Gesterkt door hun geloof in Jezus Christus baanden de pioniers zich op hun 1600 km lange reis naar de Salt Lake Valley een weg die bekend zou worden als de Mormon Trail. Achteraan in de laatste huijkar konden ze niet altijd de kerkleiders helemaal vooraan zien, toch vervolgden zij gestaag hun weg.

Ook in deze uitgave

VOOR JONGVOLWASSENEN

HET ENIGE DAT ME REDDE

Shuho ondervond racisme en verwerping
maar ontdekte het evangelie en leerde
anderen opnieuw vertrouwen.

p.44

VOOR JONGEREN

p.50

De hele week **STERK**

Het avondmaal sterkt ons de hele week.

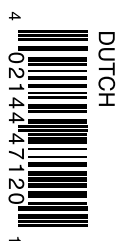
VOOR KINDEREN

Vragenhoekje

Wanneer beginnen kinderen met
vasten?

p.70

DE KERK VAN
JEZUS CHRISTUS
VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE DAGEN